

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

”Mitä te kyyläätte”

Kansalaislähtöinen nuorisovalvonta Alavuden ABC-
liikenneasemalla

Mikko Ylämäki

Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön ko. (210 op)

11 / 2013

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä: Mikko Ylämäki	Sivumäärä 48 ja 2 liitesivua
Työn nimi: ”Mitä te kyläätte” Kansalaislähtöinen nuorisovalvonta Alavuden ABC-liikenneasemalla	
Ohjaava opettaja: Pekka Kaunismaa	
Työn tilaaja: Alavuden kaupunki/ Nuorisopalvelut	
Tiivistelmä <p>Katupäivystysryhmä Kyylät on saanut alkunsa vuonna 2011, jolloin avattiin Alavudella uusi ABC-liikennemyymälä. Nuorten vapaa-ajanvietosta ABC:llä syntyneiden lieveilmiöiden vuoksi ABC:n henkilökunnan toiveena oli osallistaa vanhempia nuorison valvontaan. Katupäivystyskäsite ei ole uusi, mutta ABC ympäristöön liitettyä se on uusi menetelmä, jota ei muualla Suomessa ole toteutettu.</p> <p>Kansalaistoiminta on itsestä ulospäin suuntautuvaa yleishyödyllistä toimintaa, jossa toimijalla on konkreettinen työpanos. Alavudella toimiva katupartior ryhmä Kyylät suorittaa kansalaislähtöistä nuorisovalvontaa nuorten vapaa-ajanviettoalueilla. Ryhmä on vapaaehtoisista vanhemmista koostuva ryhmä, joka suorittaa nuorison kevytvalvontaa kansalaistoiminnallisesti omalla vapaa-ajallaan. Toiminta pyrkii nuorten kohtaamisella informaalisesti kasvatustavoitteisiin, joiden tarkoituksena on saada nuorten vapaa-ajanvietto hallintaan olemalla läsnä.</p> <p>Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus Alavutelaisesta katupäivystysryhmästä. Opinnäytetyössäni tutkin katupäivystysryhmää Kyylät vapaaehtoisten sekä nuorten näkökulmista. Tutkimuskohteena ovat toiminnan yhteisölliset vaikutukset, yleiset näkökulmat toimintaa kohtaan ja katupäivystyksen motivaatioperustat.</p> <p>Tutkimusaineiston kerääminen tapahtui laadullisella tutkimusotteella tyypillisellä puolistrukturoidulla teemahaastattelulla. Haastateltavana olivat viisi katupäivystyksessä mukana olevaa vanhempaa, sekä kolmesta yläasteikäistä nuorta. Vapaaehtoisten haastattelun tarkoituksena oli saada selville mitkä saavat heidät mukaan toimintaan, miten toiminta vaikuttaa nuoriin ja kuinka se toimii käytännössä. Nuorten haastattelussa oli tarkoituksena saada selville nuorten asennoituminen toimintaa kohtaan sekä näkökulmia sen tehokkuudesta. Tärkeänä näkökulmana oli saada selville millainen rooli ABC:llä on katupäivystystoiminnassa nuorten sekä vanhempien mielestä.</p> <p>Opinnäytetyön tilaajana on Alavuden kaupungin Nuorisopalvelut. Tutkimustieto toimii yhteisön mielipiteitä kartoittavana tutkimuksena. Tutkimuksen tarkoituksena on saada tietoa yhteisön suhtautumisesta toimintaa kohtaan ja kehittää toimintaa sen avulla..</p> <p>Julkinen sektori kamppailee rahoitusongelmien kanssa, jonka vuoksi kansalaistoiminta tulee tulevaisuudessa olemaan yhä suuremmissa roolissa julkisia palveluita täydentävänä tekijänä. Katupäivystys ei ole menetelmänä uusi, mutta yhdistettynä nuorten ABC:llä oleilemisesta syntyneiden lieveilmiöiden hallintaan, tekee se aiheesta ajankohtaisen yhteisöpedagogin ammattialaan.</p>	
Asiasanat Kansalaistoiminta, nuorisokasvatus, informaaliset kasvatustavoitteet, vapaa-aika	

ABSTRACT

Author: Mikko Ylämäki	Number of Pages 48, 2 appendixes
Title: "What are you looking at?" Civil based youth surveillance in a ABC service station of Alavus	
Supervisor: Pekka Kaunismaa	
Subscriber: City of Alavus/ Youth services	
Abstract <p>The street patrol group "Kyyvät" was founded in 2011 when a new ABC service station was opened in Alavus. Since young people like to spend time in these service stations the staff hoped to involve parents in the monitoring of young people. The concept of street patrol is not new but in Finland it has never been used in an environment like the ABC service stations.</p> <p>Civic activities are outward non-profit activities in which the agent puts out concrete working effort. The street patrol group "Kyyvät" in the city of Alavus operates civil action based youth surveillance in the areas the youth spend their free time. The group is made up with volunteering parents that operate light monitoring on young people within the framework of civic activities. The purpose of these actions is to manage the youth's leisure by being present and to pursue the goals of informal education by encountering young people.</p> <p>This thesis is a qualitative research on a street patrol group in Alavus. Research involved finding out about the perspectives of volunteers and young people. The objects of this study were the communal effects of the activities as well as general perspectives towards the activities and motivational basis of street patrolling.</p> <p>The research material was acquired by using a half-structured theme interviews that are typical to a qualitative research method. Five members of the street patrol group and 13 middle school aged youths were interviewed for the research. The purpose of these voluntary interviews was to find out what motivates the research subjects to participate in the activities, how these activities affect the young people and how the activities work in reality. While interviewing the youths the purpose was to find out how they feel about the activities and their perspective on the functionality of these actions. It was also important to find out what kind of a role the parents and young people think the ABC service station holds in the street patrol.</p> <p>The subscriber of this thesis is the youth services of the city of Alavus. The knowledge gained from the study will serve as a research of the opinions of the community. The study will shed light on how the community feels about the activities and how these actions can be developed in the future.</p> <p>Civic activities will have a bigger role as a complementary function of public services in the future since the public sector is combating with financial issues. Street patrolling is not a new method but combined to the management of side effects of the youth hanging out in ABC service stations, it is a relevant subject in the work field of a community educator.</p>	
Keywords: Civic activities, youth education, informal education, leisure	

Sisällys

1.	Johdanto	5
2.	Tutkimusaihe	8
3.	Nuorten vapaa-ajan vietto Alavudella	9
4.	Nuorisotyö ja nuorisokasvatuksen menetelmät	11
4.1.	Nuorisotyö ja sen haasteet pienellä paikkakunnalla	11
4.2.	Nuorisokasvatus ja sen menetelmät kansalaislähtöisessä nuorisovalvonnassa	12
5.	Kansalaistoiminta ja sen mahdollisuudet	13
5.1.	Motivaatio kansalaistoiminnassa	14
5.2.	Kansalaistoiminnan haasteet	16
6.	Tutkimuskysymykset ja -menetelmät	17
6.1.	Tutkimusmenetelmät	19
6.2.	Aineiston hankinta ja sen luotettavuus	19
6.3.	Aineiston analysointi	21
7.	Aineiston analyysi	23
7.1.	Nuoret	23
7.2.	Vanhemmat	29
8.	Johtopäätökset	38
8.1.	Yhteisön näkökulmia katupäivystyksestä	38
8.2.	Katupäivystyksen yhteisöllinen vaikutus ja tehokkuus	39
8.3.	ABC ja katupäivystys	40
8.4.	Katupäivystyksen motivaatioperusta	41
8.5.	Yhteenveto (SWOT-analyysi)	42
9.	Tutkimuksen onnistuminen	44
10.	Lähteet	46
11.	Liitteet	48

1. Johdanto

Vuonna 2011 avattiin Alavudella uusi ABC liikennemyymälä. Myymälä on auki varhaisesta aamusta puoleen yöhön ja tarjoaa tankkauspalvelun lisäksi ravintola- sekä kahvilapalveluja. Pitkien aukiolojen, uusien tilojen sekä palveluiden vuoksi liikennemyymälästä on tullut nuorten suosima ajanviettopaikka. Iltaisin ja varsinkin viikonloppuisin nuoria kokoontuu sankoin joukoin ABC:lle. Nuorten kokoontumisesta muodostuneet lieveilmiöt ovat aiheuttaneet negatiivista palautetta, niin henkilökunnan, kuin muiden asiakkaiden suunnalta. Suurimmaksi ongelmaksi on muodostunut nuorten sopimaton käyttäytyminen ja sotkeminen. Nuorten käyttäytymisen valvominen sekä oleskelupaikkojen siivoaminen kuormittaa työntekijöitä. Epäsopivan käyttäytymisen on havaittu häiritsevän myös muita asiakkaita. Ongelma on maanlaajuinen, sillä nuorisokoulu on mieltänyt ABC- liikenneasemat vapaamuotoiseksi kokoontumispaikaksi hyvien tilojen, pitkien aukiolojen vuoksi.

Vuonna 2010 helmikuussa starttasi raha-automaattiyhdistyksen (RAY) rahoittama ABC kohtaa nuoria- kehittämishanke. Hankkeen tarkoituksena on ollut kartoittaa mistä nuorten kokoontumisesta on kyse ja millaisilla tavoilla haasteellisia tilanteita voitaisiin ennakoida sekä parantaa henkilökunnan ja nuorison välistä vuorovaikutusta. Hankkeen pyrkimyksenä on kehittää rakentavia toimintatapoja, jotka olisivat vastaakohtana kohderyhmän erilaisille rajoituksille, kielloille ja turvallisuusvalvonnalle (Nuorten palvelut 2013). Hanketta hallinnoi Nuortenpalvelut ry, jonka toimipiste on Kuopiossa. Hankkeen kautta järjestetään koulutuksia ABC:n henkilökunnalle, minkä tarkoituksena on opastaa kuinka nuoria kohdataan ABC ympäristössä. Toiminnassa on mukana neljätoista ABC asemaa ympäri suomen, jotka ovat mukana toiminnan kehittämisessä.

Alavuden ABC on mukana ABC kohtaa nuoria- hankkeessa yhtenä neljästätoista pilottikunnasta. Osallistuminen hankkeeseen lähti tarpeesta saada oikeanlaisia työkaluja nuorten kohtaamiselle, sekä keinoja lieveilmiöiden hallintaan. ABC:n henkilökunta ei ole nuorisokoulutettua, eikä heillä ole välttämättä valmiuksia kohdata nuorta vaativalla tavalla. Henkilökunnan toiveena oli saada vapaaehtoisia vanhempia mukaan auttamaan nuorten valvomisessa. Idea herätti hankkeessa kiinnostuksen, sillä

Nuortenpalvelut tarjoavat katupäivystyskoulutuksia vapaaehtoisille, mutta ABC ympäristön liittäminen kontekstiin oli aivan uutta ja innovatiivista. Alavudella on aiemmin toiminnassa ollut nuorisovalvontaa harjoittava vapaaehtoisista aktiivista vanhemmista koostuva ryhmä. Ryhmä on ollut päihdetyöryhmän organisoima ja koska nuorisovalvontaryhmälle oli tarvetta, päätettiin herättää vanha ryhmä takaisin toimintaan.

Alavuden Katupäivystys-idea juontaa juurensa 2000-luvun alulle, jolloin Alavudella oli toiminnassa Peräänkatsojat-ryhmä. Peräänkatsojat oli vapaaehtoisista vanhemmista koostuva ryhmä, joka valvoi nuorten toimintaa Alavuden nuorisoseuralla tapahtumien aikana. Toiminnan tarkoituksena oli valvoa nuorten alkoholinkäyttöä sekä ylläpitää valvottua tilaa, jonne voimakkaasti päihtyneet henkilöt oli mahdollista toimittaa. Ryhmän toiminta lopetettiin Alavuden nuorisoseuran vaihtaessa omistajaa vuonna 2007. Omistajan vaihdoksen jälkeen ryhmälle ei ollut enää tarvetta, koska nuorille suunnattuja tapahtumia ei tultaisi enää järjestämään ko. tiloissa.

ABC kohtaa nuoria-hankkeen kautta ja liikennemyymälän henkilökunnan toivomuksesta päihdetyöryhmä päätti perustaa katupäivystysryhmän. Ryhmän alkukokoonpanon saaminen ei ollut hankalaa, sillä entisiä Peräänkatsojia oli halukkaista osallistumaan toimintaa. Entisen ryhmän toiminta oli tuonut kansalaislähtöisen nuorisovalvonnan idean ja menetelmät tutuiksi alavutelaisille vanhemmille. Koska aihe on tuttu, oli osallistujia myös entisen ryhmän ulkopuolelta. Nuorten palvelut ry organisoima hanke keskittyy ABC:n henkilökunnan perehdyttämiseen sekä yhteistyöverkoston luomiseen. Yhteistyökumppaniksi muodostuva katupäivystysryhmä ei sinällään kuulu hankkeen koulutuspiiriin, vaan koulutus tulisi hankkia tavallaan hankkeen ulkopuolelta.

Alavuden kaupunki teki päätöksen kouluttaa katupäivystykseen osallistuvia vapaaehtoisia, Nuorten palvelu ry tarjoaman maksullisen (Ilmainen ryhmän jäsenille ja jäsenjärjestöille) koulutuspaketin kautta. Koulutuspaketin kesto on kolme tuntia ja katupäivystysesitteen mukaan se sisältää vapaaehtoistoiminnan perusteet, nuorten kohtaamisen, nuorten päihteiden käytön ja siihen puuttumisen, toiminnan organisoimisen perusteet, sekä katupäivystystarpeiden kartoittamisen. (Nuorten palvelut, 2013.)

Ensimmäinen koulutus pidettiin Alavuden ABC liikenneasemalla vuonna 2011. Toinen koulutus pidettiin nuorisotilalla keväällä 2013. Koulutuspaikan vaihtaminen perustui ajatukseen, jonka mukaan poistettaisiin virheajatus ilmaisesta työvoimasta S-ryhmän liikeidean pönkittämisestä. Toisena syynä voidaan pitää 2013 vuoden alussa tapahtunutta kuntaliitosta Töysän kanssa. Koska Töysässä ei ole kyseisen ketjun omistamaa liikennemyymälää, haluttiin toiminnasta riisua mielikuva pelkästään S-ryhmän liiketiloissa toimimisesta.

Katupäivystystoimintaa hallinnoi Alavuden päihdetyöryhmä. Se on laaja eri ammattikuntien muodostama ryhmä. Ryhmässä on jäseniä mm. nuorisotoimesta, seurakunnasta, kouluterveydenhuollosta, kolmannelta sektorilta, opettajakunnasta, nuorten psykologisista palveluista sekä nuorisovaltuustosta. Vuoden 2013 alussa Alavus ja Töysä solmivat kuntaliitoksen, jonka vuoksi päihdetyöryhmän rakenne tulee muuttumaan. Rakennemuutoksen vuoksi ryhmä ei ole toistaiseksi toiminnassa, minkä vuoksi päihdetyöryhmää ei voitu asettaa opinnäytetyöni tilaajaksi.

Opinnäytetyöni yhteyshenkilönä toimii Alavuden nuorisosihteeri, joka on yksi entisen päihdetyön jäsenistä ja merkittävässä roolissa katupäivystysryhmän organisoinnissa. Lopulliseksi opinnäytetyön tilaajaksi valikoitui Alavuden kaupungin nuorisopalvelut, joka nopean aikataulun vuoksi oli kaikista selkein vaihtoehto. Kyylät toimivat nuorisotyön palvelujen täydentäjänä kansalaistoiminnan osalta, joten se tuntui myös loogisimmalta vaihtoehdolta tilaajaa mietittäessä.

2. Tutkimusaihe

Nuorien vapaa-ajan viettäminen ABC:llä on ollut ajankohtainen aihe ja sitä on tutkittu eri näkökulmista. Tutkimuksen kohteena ovat olleet nuorten oleilemisesta aiheutuvat lieveilmiöt sekä niiden syntyminen. ABC yritys itsessään on käyttänyt useita keinoja, kuten ikärajat iltaisin ja vartijan tai järjestyksenvalvojan palkkaaminen, joilla nuorten käyttäytymistä on pyritty kontrolloimaan. Uutena ja innovatiivisena ajatuksena on vanhempien osallistaminen nuorisotyöhön, joka Alavuden kaupungilla on ollut työn alla katupäivystys hankkeen muodossa. Vanhempien osallistaminen nuorisotyöhön katupäivystystoiminnan kautta on toteutettu jo useammassa kaupungeissa, mutta sen liittäminen myös ABC tilojen valvontaan on ideana uusi.

Alavuden katupäivystysryhmä ”Kyyvät” on ollut toiminnassa toistaiseksi ABC kohtaa nuoria- hankkeen järjestämien tapahtumien apujoukkona sekä yksittäisissä kaupungin järjestämissä tapahtumissa. Vaikka toiminta ei vielä ole säännöllistä, on osalle nuorista ryhmä tullut tutuksi. Opinnäytetyössäni tutkin vanhempien ja nuorten mielipiteitä katupäivystyksestä ja sen toiminnasta. Aineiston kerääminen tapahtuu haastatteleamalla nuoria, joilla on kokemuksia ryhmän toiminnasta sekä vanhempia, jotka ovat olleet mukana katupäivystystoiminnassa. Tutkimuksen avulla tulen selvittämään millaiseksi nuoret kokevat katupartioinnin ja mikä saa vapaaehtoiset vanhemmat osallistumaan. Tutkimuksen kohteena on myös millainen yhteisöllinen vaikutus katupartioinnilla on, millainen vaikutus sillä on nuorten ja vanhempien välillä ja miten se vaikuttaa perheiden sisällä.

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuoda pohjatutkimuksen avulla tutkimustieto näkyväksi. Millaisia asenteita nuorilla ja vanhemmilla on aihetta kohtaan, miten asenteet eroavat ja mikä niitä yhdistää. Tutkimuksen tavoitteena on kerätä tietoa miksi kansalaislähtöistä nuorisovalvontaa tehdään sekä perustella sen toimintatapoja. Tavoitteena on myös selvittää mikä saa vanhemmat osallistumaan ja millä keinoilla toimintaa saadaan jatkettua. Kerätty materiaali tulee päihdetyöryhmän käyttöön, jonka avulla he saavat pohjatietoa yhteisön tilanteesta sekä nuorten näkökulmasta, joiden pohjalta toimintaa voidaan kehittää.

3. Nuorten vapaa-ajan vietto Alavudella

Opinnäytetyöni aihe ei suoranaisesti keskity syihin miksi nuoret viettävät vapaa-aikaansa puolijulkisilla tiloilla kuten liikennemyymälöissä. Nuorten vapaa-ajan viettämisestä ABC:llä on Elina Nikoskinen tehnyt laajan tutkimuksen, jonka pohjalta perustelen syitä ilmiön syntymiseen. Pienimuotoinen paikallisselvitys on kuitenkin tarpeellinen, jotta vapaa-aikaa viettävien alavutelaisnuorten osuus ja tausta saadaan selville.

Osa Alavuden nuorista on omaksunut ABC:n ajanviettopaikakseen. ABC- myymälät voidaan luokitella puolijulkisiksi tiloiksi. Miksi nuoret hakeutuvat julkisiin ja puolijulkisiin tiloihin on niiden sosiaalinen luonne. Se voidaan nähdä nuorten haluna olla mukana valtajulkisuudessa, jolloin rajattua yhteisöllisyyttä tarjoavat tilat kuten nuorisotilat ja kahvilat koetaan riittämättöminä. (Nikoskinen, 2011, 16-17.) Ongelmallisimmiksi ajankohdiksi ovat muodostuneet illat ja etenkin viikonloppuillat. Syynä tällä voidaan pitää säännöllisen iltatoiminnan puutetta. Nuoret jotka viettävät vapaa-aikaansa ABC:llä tulevat harrastamaan sosiaalista kanssakäymistä samankaltaisten nuorten kanssa. ABC:llä käyviä nuoria yhdistää tekemisen puute iltaisin, jolle syynä voidaan pitää esimerkiksi säännöllisen harrastuksen puuttumista. ABC toimii nuorisolle koontumispaikkana, jossa ryhmä kerätään kasaan. Kohtaamisen jälkeen iltaa jatketaan joko liikenneaseman miljöössä tai jossain muualla. ABC:n henkilökunnan ja liikenneasemilla käyvien nuorten mielestä ns. uutuuden viehätys paikkaa kohtaan on laantumassa.

Alavuden ABC on sijainniltaan lähellä keskustaa, vaikkakin kauempana kuin vanha ABC. Uuden ABC liikenneaseman myötä nuoret ovat siirtyneet keskustan alueelta ABC:n lähiympäristöön. Samassa kiinteistössä sijaitsee S-market, joka sijaitsi ennen keskustassa, aivan nuorisotilojen läheisyydessä. S-marketin ja ABC-aseman kadotua keskustan katukuvasta häipyivät nuoret niiden mukana. Ennen uuden liikenneaseman ja S-marketin avaamista nuorten ajanviettopaikka jakautui useammalle alueelle. Alueina oli mm. S-marketin pihamaa, nuorisotilan edusta, sekä ABC ja sen lähiympäristö. Liiketilojen siirtyessä nuorten kävijämäärä esimerkiksi nuorisotilan järjestämissä bändi-illoissa laski huomattavasti. Nuorisotila menetti yhden valttikortin, joka oli kauppa alle kahdenkymmenen metrin päässä.

Syksyllä 2013 avattiin Alavuden keskustan entisen S-marketin tiloihin uusi remontoitu nuorisotila. Nuorisotilan kävijämäärä on noussut, mutta ongelmana ovat sen aukioloajat. Valtaosa nuorisotilalla käyvistä nuorista ovat aktiivisesti harrastavia nuoria. Tämän vuoksi arkisin nuorisotila joudutaan sulkemaan klo 18, koska nuoret lähtevät harrastuksiin, eikä tilalle jää riittävästi nuoria. Tila on ollut vasta vähän aikaa auki, jonka vuoksi nuoret eivät kaikki ole otaksuneet sitä vielä omakseen. Salasuon (2006, 71) mukaan nuorisotiloilla käyvät vakiokasvot eivät juuri liiku muualla. Heille nuorisotilasta muodostuu turvapaikka, johon muodostuu nuorelle turvallinen ympäristö muiden kanssa toimimiselle. Tämä voi kääntyä itseään vastaan, sillä yhtenä ongelmana voidaan pitää näiden vakiokasvojen tiivistä yhteisöä, mikä saattaa olla osasyynä miksi tilalla ei käy muuta nuorisoa.

4. Nuorisotyö ja nuorisokasvatuksen menetelmät

Nuorisotyö pienessä kunnassa on haasteellista, koska koulujen ja organisoitujen harrastusten ympäristöjen ulkopuolella sijoittuvien kasvatusympäristöjen ja niissä työskentelevien henkilöiden määrä on pieni. Nuorisotyö ja sen kasvatusympäristöjen piirin ulkopuolella jää yllättävän paljon nuoria, jotka harjoittavat vapaa-aikaansa muissa ympäristöissä, kuten julkisilla ja puolijulkisilla, jossa pedagogista kasvatusta tai ohjattua ja tavoitteellista toimintaa ei ole tarjolla. Alavuden ABC on yksi hyvistä esimerkeistä nuorison vapaa-ajan viettopaikoista, mutta siellä aikaa viettävien nuorten määrä on ns. alkuhuuman jälkeen laskenut.

Tässä luvussa tarkastelen nuorisotyötä, sen menetelmiä ja haasteita pienellä paikkakunnalla. Lisäksi tarkastelen millä menetelmillä Kyylät harjoittavat nuorisovalvontaa ja mitkä ovat sen kasvatukselliset menetelmät liittäen teoreettiseen viitekehykseen. Osion tavoitteena on havainnollistaa mitkä ovat vapaaehtoisten keinot teoriassa ja mitkä ovat olleet toiminnan aloittamisen perusteena.

4.1. Nuorisotyö ja sen haasteet pienellä paikkakunnalla

Nuorisotyön haasteena on nuorten tavoittaminen. Kuinka nuoret saadaan houkutelua toiminnan piiriin ja miten heidät saadaan pysymään. Toisena suurena haasteena on työntekijöiden vähäinen määrä suhteutettuna toiminta-alueeseen ja toiminnan tuottamiseen.

Nuorisosihteerin roolia pienissä kunnissa voidaan kutsua nuorisotyön käytäntöä koordinoivaksi tai organisoivaksi. Nuorisotyö on usein sihteerin omien intressien näköistä toimintaa. Monissa kunnissa toiminta oli nuorisosihteerin tuella rakentuvaa järjestöjen ja/tai seurakuntien ylläpitämää toimintaa, jossa sihteerillä oli vaihteleva vaikutus käytännön toimintaan osallistumisessa. (Cederlöf, 2004, 360.) Alavudella nuorisotyön toteuttaminen tapahtuu kaupungin nuorisotoimen, seurakunnan, sekä kolmannen sektorin yhteistyöllä.. Alavudella nuorisosihteerin harteille on jäänyt kaupungin nuorisotyön suunnittelu, organisointi sekä pääosilta myös käytännön toteuttaminen. Aktiivisen toiminnan hedelmänä voidaan esittää katupäivystysryhmää.

4.2. Nuorisokasvatus ja sen menetelmät kansalaislähtöisessä nuorisovalvonnassa

Nuorisokasvatukseksi voidaan nimittää kaikkea yhteiskunnassa tapahtuvaa toimintaa, joka tukee ja ohjaa nuoren kasvua ja oppimista. Käytännön nuorisokasvatus tapahtuu erilaisissa kasvatusympäristöissä, joista keskeisimmiksi voidaan mainita koulu, koti ja perhe. (Nieminen, 2007, 21.) Katupäivystysryhmän toiminta voidaan nähdä keskeisten kasvatusympäristöjen ulkopuolella tapahtuvaksi nuorisokasvatukseksi. Niemisen (2007, 21) mukaan viimeaikaiset kehityspiirteet, mm. verkostomuotoinen työtapana, ovat suuntaamassa kasvatuskenttää raja-aitoja kaatavaan suuntaan, jossa nuorisokasvatuksen käytäntöjen laaja-alaisempi näkemys on tarpeen. Eri ammattiryhmien yhteistyö on mahdollistanut laaja-alaisemman käytännön toimintakentän nuorisokasvatukselle, mikä antaa sijaa uusille menetelmille.

Kyyvät harjoittavat nuorisovalvontaa Alavuden kaupungin alueella. Toiminta on koulumaailman ja perheyhteisön ulkopuolelle sijoitettavaa nuorisokasvatusta. Kasvatukselliseksi elementeiksi voidaan toiminnassa tunnistaa ehkäisevä päihdetyö, sekä nuoren kohtaaminen vapaa-ajalla. Ehkäisevä päihdetyö ja päihdevalistus toiminnassa ovat kuitenkin taka-alalla ns. taustakäsitteenä. Katupartiorryhmän tehtävänä ei ole suoranaisesti puuttua nuoren juomiseen, mutta luonnollisesti Suomen lainsäädännön mukaan se ei kuitenkaan ole hyväksyttävää. Nuoren päihteiden käyttöön katupäivystäjät puuttuvat vain, jos sen koetaan olevan haitallista ympäristölle tai suoranaisesti aiheuttaa vaaratilanteita muille yhteisössä oleville tai nuorelle itselleen. Koska Kyyvät ovat vapaaehtoisia, ei heillä ole ammatin tuomaa velvollisuutta kieltää nuoria käyttämästä päihteistä, mutta kasvattajan roolissa he siihen voivat puuttua.

Toiminnan päätavoitteena on varmistaa nuorten turvallisuus ja olla läsnä aikuisena henkilönä. Kasvatuksellinen näkökulma toiminnassa on mukana, mutta se ei ole suoranaisesti esillä. Kasvatuksena menetelmänä voidaan mainita nuorten kohtaaminen heidän vapaa-ajan toimintaympäristöissä. Nuorten kohtaamisella on ennaltaehkäisevä luonne, joka vaikuttaa nuorten käyttäytymiseen sekä auktoriteettiin suhtautumiseen. Kohtaaminen vapaa-ajalla antaa nuorille syyn ajatella: miksi heitä valvotaan? Kysymyksen herääminen toimii kasvattavana, joka herättää nuoren miettimään omalla kohdallaan miten he käyttäytyvät vapaa-ajallaan. Katupäivystäjien ns. kevyttöte-

sen valvonnan on todettu alentavan nuorten kynnystä lähestyä päivystäjiä, esimerkiksi päihteisiin liittyvällä keskustelulla. Kyylien toimintamalleja voidaan lähestyä informaalisien kasvatuksen teoria kautta. Informaalinen kasvatusta voi tapahtua formaalisen ja nonformaalisen kasvatuksen reuna-alueilla, mutta pääasiallisesti se on perinteisten kasvatustyöympäristöjen ulkopuolella tapahtuvaa kasvatusta. (Nieminen, 2007, 49-50.)

Vapaa-ajassa mukana olevat aikuiset valvojat tarjoavat nuorille tietoa informaalisesta oppimisesta kautta. Informaalinen oppiminen (engl. Informal learning) voidaan suomentaa arjessa tapahtuvaksi ”arkioppimiseksi”. Niemen (2007, 49) mukaan informaalisesta oppimisesta tarkoittaa näkökulman siirtämistä yksilön tai ryhmän omaan oppimisprosessiin. Se auttaa ihmistä suuntaamaan omaa toimintaansa mm. tarkoituksellisten kokemusten, tietojen ja taitojen hankinnalla. Kyyliä tarjoavat esimerkin ja valvonnan avulla käyttäytymismallin miten julkisilla paikoilla tulee käyttäytyä sekä opettavat tervettä suhtautumista ”vanhempaan” auktoriteettiin. Oppimisen hyöty ja vaikutus jää suurilta osilta nuoren omalle vastuulle.

Nuorison kevytvalvonnalla tarkoitan vapaaehtoisten kevyitä toimintakeinoja. Kevyttä otetta perustelen esimerkiksi lastensuojeluilmoitusvelvollisuuteen sekä nuorten vapaa-ajan viettoon puuttumisella. Lastensuojeluilmoituksen velvoitteita ei vapaaehtoisilla ole kuin ns. jokamiehen oikeutena. Jos verrattaisiin viranomaisiin tai muihin lastensuojelun velvoitteiden alaisiin ammatteihin, kuten nuorisotyöntekijään, muuttuisi toiminnan laatu ja moraalit täysin toisenlaiseksi. Vapaaehtoisilla katupäivystäjille ainoana velvoitteena on vaitiolovelvollisuus. Vapaa-aikaan puuttumisen osalta Kyyliä eivät toimi kuten esimerkiksi järjestystä pitävät viranomaiset (järjestyksenvalvoja tai poliisi). Vapaaehtoisilla ei ole velvoitteita puuttua nuorten päihteiden käyttöön, eikä heidän velvollisuutena ole takavarikoida alaikäisen hallussa olevia päihteitä. Heidän roolinsa on suorittaa kansalaislähtöistä nuorisovalvontaa ns. kansalaisvelvoitteiden puitteissa.

5. Kansalaistoiminta ja sen mahdollisuudet

Vapaaehtoisten suorittama katupäivystys toimii yhtenä keinona nuorten tavoittamisessa vapaa-ajalla. Palkattoman, vapaaehtoisen ja paikallisen kansalaistoiminnan

mahdollisuutena on palvelujen tuottaminen sekä julkisen sektorin palvelujen täydentäminen. Julkinen sektori kamppailee rahoitusongelmien kanssa, jonka vuoksi kansalaistoiminnan tarjoamat palvelut helpottavat julkisen sektorin tilannetta täydentämällä palvelutarjontaa. (Harju 2003, 183- 184.) Etenkin sosiaali- ja hoitopalvelut eivät tulevaisuudessa tule riittämään ja vapaaehtoistoiminnan on havaittu yhtenä mahdollisuutena vähentää julkisia palveluita (Nylund & Yeung 2005, 13). Vapaaehtoisten käyttäminen, esimerkiksi nuorisotyön palveluita täydentävänä keinona, ei ole mitään tavanomaisesta poikkeavaa ja sillä on todennäköisesti yhä suurempi rooli tulevaisuudessa, varsinkin pienissä kunnissa.

Alavudella toimiva Kyylät- ryhmä voidaan rinnastaa vapaaehtoisten suorittamaan kansalaistoimintaan. Kansalaistoiminta käsitteenä on laaja. Se voidaan kuitenkin rajata itsestä ulospäin tapahtuvaksi yleishyödylliseksi toiminnaksi, jossa osallistujalla on konkreettinen työpanos. Kansalaistoiminnan kriteerien täytyminen vaatii aina useamman persoonan työpanosta, vaikka toiminta olisi kuinka individualistista. (Harju 2003, 9- 11.)

Kansalaistoiminnan lähtökohta on egoistinen, ”minä toimin” asetelma, jossa toiminnan hyöty on koiduttava muille ja oltava työ- ja elinkeinoelämän ulkopuolelle sijoitettavaa toimintaa. Ulospäin suuntautuneen toiminnan hyödyt on kohdistuttava myös lähipiiriin, kuten perheen ja työyhteisön ulkopuolelle, täyttääkseen kansalaistoiminnan kriteerit. Kansalaistoiminnan ja vapaaehtoistyön eroavaisuudet on hyvä tunnistaa, sillä kansalaistoiminnan työpanos on yhteiseksi hyödyksi toimimista, josta hyötyy jokin asia, taho tai ihmisryhmä. Vapaaehtoistyö puolestaan voi olla talkoomuotoista toimintaa, ilman yhteiseksi hyväksi toimimisen velvoitteita (em. 10-11.)

Toimintaan osallistuminen tulee olla konkreettista täyttääkseen kansalaistoiminnan kriteerit. Toiminnassa mukana olemiseen ei riitä pelkästään henkinen ja taloudellinen tuleminen, vaan henkilön on osoitettava toiminnallaan ajavansa ryhmän aatetta ja päämäärää (em. 10-11.)

5.1. Motivaatio kansalaistoiminnassa

Kansalaistoiminnan motivaatioperusta perustuu ihmisen haluun osallistua ja toimia. Toiminta nojautuu ihmisten sisäiseen haluun olla toiminnassa mukana, eikä sitä voi-

da rakentaa pakotuksen, velvoitteiden tai minkäänlaisten suorien palkkioiden varaan. (Harju, 2003, 39).

Motivoivia tekijöitä kansalaistoimintaan on monia. Yhtenä voidaan pitää kiinnostusta jotakin asiaa kohtaan. Kiinnostus lisää toiminnan mielekkyyttä ja kannustaa jatkamaan toimintaa. (em. 40). Motivaatio voi perustua myös oman identiteetin tai luonteenpiirteiden toteuttamiselle, joita voivat olla esimerkiksi oman aktiivisuuden tai empaattisuuden käytännön toteuttaminen (Yeung 2005, 112).

Toisena motivaatiotekijänä voidaan pitää halua auttaa. Ihmisen halu auttaa ja tehdä hyviä tekoja antaa toiminnalle sisällön, aiheen, jonka puolesta on halukas osallistumaan toimintaan. (Harju 2003, 40). Halu auttaa motivoivana tekijänä sisältää odotuksen, jossa vapaaehtoiset haluavat edistää toisten hyvinvointia ja olla heille hyödyllinen (Yeung 2005, 110).

Halu oppia on yksi kansalaistoiminnan kantavista motivaatiotekijöistä. Ihminen voi toiminnan kautta saada kokemusta vuorovaikutustaidoista sekä kartuttaa kykyä hoitaa asioita. Näistä taidoista ihminen kokee hyötyvänsä niin arki- kuin työelämässä (Harju 2003, 40). Toiminta voi tarjota myös emotionaalisia palkintoja. Toiminnassa mukana oleva vapaaehtoinen voi saada onnistumisen kokemusten kautta tunteen, että heitä tarvitaan. (Yeung 2005,110.)

Kansalaistoiminta voi kiinnostaa myös sen sosiaalisen luonteensa ansiosta. Yhteinen kiinnostuksen kohde yhdistää samankaltaisia ihmisiä, jonka kautta toiminnan ohella voi solmia uusia ystävyssuhteita. Toiminta voi olla myös lääke yksinäiselle ihmiselle, joka saa toiminnan kautta sisältöä elämäänsä luomalla sosiaalisia suhteita ja rikkomalla syrjäytyneisyyden tunnetta. (Harju 2003, 40.)

Toisille kansalaistoiminta voi olla vastapainoa omalle työelämälle. Toiminta nähdään virkistävänä toimintana, joka eroaa omasta arkityöstä ja tasapainottaa arkielämää. (em. 40.)

Vaikka kansalaistoiminta lähtee omasta halusta toimia jonkin asian hyväksi, voi se olla pienissä yhteisöissä velvollisuuden tunteen tai sosiaalisen paineen siivittämää.

Motivaatioperusta ei tällöin ole täysin terve, mutta voi olla riittävä aktiiviseen mukana olemiseen. (em. 40.) Tämänkaltainen uhka voi esiintyä esimerkiksi pienissä kunnissa suoritettavassa kansalaistoiminnassa.

5.2. Kansalaistoiminnan haasteet

Kansalaistoiminnan lähtökohtana on vapaaehtoisuus ja aito mielenkiinto toiminnan pyörittämiseen. Kuitenkin tämä on samalla kansalaistoiminnan suurimmista kompastuskivistä. Toiminnassa ei voi olla velvoitteita, eikä pakotusta. Tällöin toimijalla vapaaehtoisuuden puitteissa mahdollisuus lopettaa kun haluaa sekä osallistua oman mielenkiintonsa ja aikataulunsa mukaisesti. Vaikka vapaaehtoisuus on kansalaistoinnalle valtava voimavara ja elinehto, on se myös samalla suuresti rajoittava tekijä. Jatkuvaa pitkäjänteistä toimintaa on hankala mahdollistaa. Jatkovasti muuttuvien arvojen ja elämäntilanteiden vuoksi on toimintaa kehitettävä, jotta mukana olevien toimijoiden mielenkiinto säilyy. (Harju, 2003, 180.)

Yhtenä kansalaistoiminnan haasteena voidaan pitää mobilisointia. Osa kansalaisjärjestöistä sekä vapaamuotoisista toimintaryhmistä kohtaavat ongelman mistä rekrytoida uusia aktiivisia toimijoita jatkamaan toimintaa. Etenkin pienillä toimintaryhmillä ongelmana on resurssien vähyys. Vaikka osallistujia olisikin riittävästi, kasaantuu vastuu usein pienemmälle ja aktiivisimmalle ihmisjoukolle. Kansalaisjärjestökentältä kokonaisuudessaan tuleva viesti on se, että esimerkiksi lyhytkestoisten tapahtumien järjestämiseen halukkaita löytyy, mutta pitkäjänteisempään toimintaan on hankalaa löytää toimijoita. (Lundbom, 2007, 291.)

Kansalaistoiminnan kehittymisen kulmakivi on osaamisen kartuttaminen. Kansalaistoiminnan toimijoiden koulutustaso on kirjava, ikäerot suuret ja vapaaehtoisuus luovat haasteita osaamisen kartuttamiselle. Liikunta-, sosiaali- ja nuorisosektorilla toiminnan kehittymisen osalta on tehty tasokasta kehittymiseen liittyvää tutkimustoimintaa, mutta yleisellä tasolla kansalaistoiminnan tutkiminen on sen sijaan jäänyt vähäisemmäksi. Tarve tutkimiselle on suuri, sillä tutkimisen pohjalta saataisiin tietoon perustuvaa pohjaa kehittämisen tueksi. Itse toimijoiden tietotaidon parantamisena on nähtävissä suoranaista koulutusta, jonka pohjalta saataisiin mm. toimijoiden organisointiin, vuoro-vaikutustaitoihin sekä markkinointiin liittyvää osaamista, jonka avulla toimintaa voitai-

siin kehittää. Tarvetta olisi myös kaikille kansalaistoiminnan tasolla toimivia palveleva koulutusmateriaali, joka toimisi kehittävänä aineistona kokonaisuudessaan suomalaiselle kansalaistoiminnalle. (Harju, 2003, 189-194.)

6. Tutkimuskysymykset ja -menetelmät

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia Kyylien katupartio toimintaa eri näkökulmista. Näkökulmina ovat nuoret, sekä toiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset. Koska toiminta ei ole vielä jatkuvaa on tarkoituksena kartoittaa mielipiteitä, onko katupartio ointi tarpeellista ja mitä heikkouksia ja vahvuuksia sillä on. Tutkimuksen pääkysymykseksi voidaan täten muotoilla:

- millainen on yleinen näkemys katupäivystyksestä ja minkälaisia menestymiselle tärkeitä ominaisuuksia sillä on?
  - millaisena nuoret ja toisaalta vanhemmat kokevat toiminnan?

Vastaus kysymykseen muodostetaan nuorilta sekä toiminnassa mukana olevilta vanhemmilta kerätyn aineiston perusteella, jonka tarkoituksena on luoda yleiskuva toiminnasta. Yleisen näkemyksen kartoittamisen avulla voidaan nähdä millaisia menestymiselle tärkeitä ominaisuuksia toiminnalla on ja mitkä ovat toimintaa ylläpitäviä vahvuuksia ja elementtejä. Pääkysymys voidaan jaotella pienempiin kysymyksiin, joiden tarkoituksena on ymmärtää sen yhteisöllistä merkitystä:

- millainen vaikutus katupartioinnilla on yhteisöihin ja nuorten vapaa-aikaan?
  - miten vapaaehtoisten yhteisön koko vaikuttaa toiminnan tehokkuuteen?

Katupäivystyksen kohderyhmänä ovat yläasteikäiset nuoret. Katupartio toiminta on koettu Alavudella tarpeelliseksi, sillä nuorten suosimalla ABC- asemalla nuorten käyttäytyminen koettu häiritseväksi. Kansalaislähtöistä nuorisotyötä ei ole vielä paljon käytetty ABC-yhteisössä, joten tutkiminen myös nuorten näkökulmasta on tärkeää. Koska ABC on vahvasti esillä opinnäytetyössäni, on tarpeellista selvittää:

- millaisessa roolissa ABC on nuorten vapaa-ajan vietossa?
- miten ABC tulisi liittää katupäivystystoimintaan?

Toiminnan kehittämisen kannalta on tärkeä tietää, onko toiminta tehokkaampaa, kun valvojana on mahdollisesti oma tai kaverin vanhempi verrattuna viranomaiseen, kuten vartijaan. Tärkeää on myös tietää miten se vaikuttaa vapaa-ajan viettotapoihin ja paikkoihin. Koska Alavus on väkiluvultaan pieni, on yhteisökin pienempi ja sitä myötä jäsenet tutumpia. Tutkimuksessa keskitytään myös vanhempien väliseen yhteisöön ja miten se on kosketuksissa nuorten yhteisöön ja kuinka toiminta vaikuttaa perheyhteisön sisällä. Katupäivystys ja sen toimintaan vaikuttaa monien eri yhteisöjen ”kontaktipinta”. Toiminta koskettaa suoranaisesti vapaaehtoisten sekä nuorten yhteisöä, mutta vahvasti mukana on myös koko vanhempien yhteisö ja sen asennoituminen toimintaa kohtaan. Katupäivystys on vahvoja ennakkoluuloja herättävää, joten monet nuoret ja mahdollisesti myös osa toiminnan ulkopuolella olevista vanhemmista suhtautuvat päivystykseen varauksella. Nuorten ennakkoluuloihin liittyy monesti vapaa-ajan päihteiden käyttö, jota ei haluta saattaa vanhempien tietoon. Ryhmän ulkopuolella olevien vanhempien mielipiteiden kartoittaminen jää tutkimukseni ulkopuolelle.

Katupartio toiminta tapahtuu vapaaehtoistyönä. Tutkimuksen kannalta on tarpeellista selvittää, mikä saa lähtemään mukaan kansalaislähtöiseen nuorisotyöhön. Toiminta on viikonlopputyötä ja lähes kokonaan iltatyötä. Koska toiminta on vapaaehtoista, ei heitä ole vakuutettu. Suurin osa vapaaehtoisista on työssä käyviä vanhempia. Mielenkiintoista on selvittää, mikä saa vanhempia uhraamaan vapaa-aikaansa ja minkälaisiin tavoitteisiin he henkilökohtaisella tasolla pyrkivät. Tutkimuksessa keskitytään myös miten toiminnalle saadaan jatkumo, kuinka saadaan lisää vapaaehtoisia ja miten toiminta jatkuu, esimerkiksi vanhempien elämäntilanteiden muuttuessa. Vaikuttaako vapaaehtoisuuteen esimerkiksi oman lapsen ”ulosvarttuminen” kohdeikäryhmästä. Tutkimuskysymys toiminnan moraaliperustoista voidaan esittää;

- mitkä ovat katupäivystykseen motivoivia tekijöitä ja mitkä pitävät mielenkiinnon toiminnassa mukana pysymiseen?

6.1. Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen tavoitteena on tarkastella katupäivystysryhmän yhteisöllistä vaikutusta sekä toimintaa liittyvää motivaatioperustaa. Tarkoitukseni on lähestyä aihepiiriä laadullisen eli kvalitatiivisen tutkimusmenetelmän avulla, jossa pyrin selvittämään tutkittavien kokemuspohjan kautta vastauksia tutkimuskysymyksiini. Kvalitatiivinen tutkimusote soveltuu hyvin, kun ollaan kiinnostuneita tapahtumien yksityiskohdista, eikä niiden yleisluontoisesta jakautumisesta. Tutkimuksessa kiinnostuksen kohteena ovat tietyissä tapahtumissa mukana olleiden yksittäisten toimijoiden merkitysrakenteet. Laadullisessa tutkimuksessa tutkitaan luonnollisia tilanteita, joita ei voida järjestää kokeeksi tai ei voida kontrolloida läheskään kaikkia vaikuttavia tekijöitä tai halutaan saada tietoa tiettyihin tapauksiin liittyvää syyseuraussuhdetta. (Syrjälä, Ahonen, Syrjäläinen & Saari 1996, 12-13.)

6.2. Aineiston hankinta ja sen luotettavuus

Fenomenologisessa erityistieteessä pyritään saamaan tutkittavan välitön kokemus esiin. Aineiston hankinnassa tutkijan tulee vaikuttaa mahdollisimman vähän haastattavien kokemuksiin. Kysymysten tulee myös olla mahdollisen avoimia, strukturoimattomia. Kysymysten esittäminen voi tapahtua kirjallisesti tai suullisesti, mutta tärkeintä on että haastateltava pystyy liittämään omia mielikuvia ja elämyksiä aiheesta. (Metsämuuronen, 2006, 170.)

Aineistonkeruumenetelmänä käytin suullista teemahaastattelua. Haastatteluiden avulla kerättiin aineistoa alavutelaisilta nuorilta sekä katupäivystyksessä mukana olevilta vapaaehtoisilta. Haastattelussa etuna on sen joustavuus. Haastattelijalla on mahdollisuus toistaa ja tarvittaessa oikaista väärinkäsityksiä. Haastattelun etuna on myös se, että haastatteluun on mahdollista valita sellaiset henkilöt, joilla on tietoa tai omakohtaista kokemusta aiheesta. Teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu pyrkii etenemään keskeisten etukäteen valittujen teemojen ja niitä tarkentavien kysymysten varassa. Kysymysten tarkalla muodolla ja järjestyksellä ei niinkään ole väliä. Teemahaastattelussa ei kuitenkaan voi kysellä mitä tahansa, vaan sen on palveltava tutkimuksen tarkoitusta ja tehtävää. (Tuomi & Sarajarvi, 2009, 73-75; Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2008, 203.)

Otolliseksi haastattelupaikaksi valikoitui Alavuden nuorisotila. Nuorisotilan kautta haastateltavat nuoret oli helppo tavoittaa, koska tilalle pystyi jalkautumaan. Nuorisotilojen hyvien aukioloaikojen ansiosta työssä käyvin vapaaehtoisten katupäivystäjien aikatauluun haastattelujen sovittaminen oli melko vaivatonta. Nuorisotilalla haastattelut käytiin nuorisosihteerin toimistossa, jonka sain haastatteluiden ajaksi vapaaseen käyttööni. Haastattelut kestivät nuorilla n. 8-12 minuuttia ja vanhemmilla puolestaan 18-24 minuuttia. Haastattelut taltioin nauhuria apuna käyttäen. Sen avulla pystyin haastattelussa olemaan paremmin läsnä sekä käsittelemään aineistoa monipuolisemmin. Haastattelut olivat varsinkin vanhempien osalta niin pitkiä, etten nähnyt kokonaisvaltaista litterointia tarpeellisena.

Laadullisessa tutkimuksessa aineiston yleistettävyyteen tarvittava määrä on epäselvä. Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään enemmän aineiston kestävyyteen ja syvyyteen kun sen määrään. Koska laadullinen tutkimus ei pyri tilastollisiin yleistyksiin, vaan kuvaamaan jotain ilmiötä tai tapahtumaa. Sen tarkoituksena ymmärtämään tiettyä tapahtumaa ja antaa teoreettinen tulkinta jollekin ilmiölle. Näillä perusteilla on tärkeää, että haastateltaviksi valikoituvat sellaiset henkilöt, joilla on mahdollisimman paljon kokemusta tutkittavasta aiheesta. Yhtä laadullisen (kvalitatiivisen) tutkimuksen aineiston riittävyttä kuvaavana terminä voidaan käyttää saturaatiota, eli aineiston kylläntymistä. Saturaatiolla tarkoitetaan sitä, jolloin aineisto alkaa toistaa itseään, eikä anna tutkimuksen kannalta enää uutta tietoa. Aineiston keruuta aloittaessa ei välttämättä ole selvillä montako haastattelua tullaan tekemään, vaan aineiston keruuta jatketaan kunnes se alkaa toistamaan itseään. Kokemukset aineiston kylläntymispisteistä ovat vaihtelevia, mutta aineiston kylläntymistä ei voida saavuttaa, mikäli ei ole selvillä mitä aineistolta haetaan. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 85, 87; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 177.)

Haastattelin yhteensä 13 nuorta. Nuorten haastattelu tapahtui nuorisotilalle jalkautamalla vapaa-ehtoisia kalastellen. Nuoret haastattelin kahdessa erässä. Ensimmäisessä erässä haastateltavina olivat tilalla olevat vapaa-ehtoiset, jotka valikoituivat haastattelun teeman esittelyn jälkeen. Toisessa erässä haastateltavat olivat nuorisovaltuustolaisten rekrytoimia vapaaehtoisia. Nuorisovaltuuston jäsenille annoin saatepyynnöksi etsiä haastattelun teemoihin sopivia henkilöitä, joilla on omakohtaista kokemusta. Nuorten kohdalla tehtyä aineistonkeruumenetelmää voidaan nimittää lumi-

pallo-otannaksi. Lumipallo-otannassa haastattelujen alkutilanteessa tiedetään vain avainhenkilö/t. Nämä avainhenkilöt johdattavat tutkijan muiden tiedonantajien pariin. Käytännössä ko. aineiston keruu tapahtuu tiedonantajasta toiseen siirtymällä, sitä mukaan mitä hänet on esitelty uudelle tiedonantajalle. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 86.)

Aineistolle otollisinta nuorisoa oli tällä metodilla hankala tavoittaa. Haastateltavat edustivat pääosiltaan valveutuneita nuorisotilalla käyviä nuoria, joten luotettavaa yleiskatsausta alavutelaisten nuorten vapaa-ajan viettotavoista on mahdotonta kerätyn aineiston avulla selvittää. Havaintona oli myös se, että ns. ”ABC-hengarit” eivät juurikaan käy nuorisotiloilla, joten nuorisotila oli ympäristönä huono linkki ABC:llä vapaa-aikaansa viettäviin nuoriin. Haastateltavista kolme henkilöä käy aktiivisesti liikenneasemalla, joten tältä osin tutkimus jää niukaksi ja perustuu lähinnä katupäivystäjien ja omiin henkilökohtaisiin havaintoihin.

Katupäivystäjiä sain haastateltavaksi viisi. Heistä yksi ei ole mukana Kyylätoiminnassa, mutta on ollut mukana entisessä Peräänkatsojissa. Haastateltavat vanhemmat valikoituivat tarkemmilla perusteilla mitä nuoret. Nuorisosihteeri, joka on toiminnan pääorganisoiija, teki valinnat sillä perusteella keillä olisi eniten kokemusta toiminnasta. Tämänkaltaista harkitun aineiston keruumenetelmää voidaan kutsua eliittiotannaksi. Tällöin tutkimuksen perusjoukko voi olla pieni tai suuri, mutta tutkimuksen tiedonantajaksi valitaan vain henkilöt, joilta oletetaan saatavan parhaiten tietoa tutkittavasta ilmiöstä (Tuomi & Sarajärvi 2009, 86). Vanhempien henkilökohtaiset ja ammatilliset taustat olivat kaikilla hyvin samankaltaiset, joten aineisto alkoi kohtuullisen pienellä otannalla toistaa itseään.

6.3. Aineiston analysointi

Laadullisen tutkimuksen perusanalyysimenetelmänä voidaan pitää sisällön analyysiä. Sisällön analyysiä voidaan pitää yksittäisenä metodina tai se voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. Sisällön analyysi toimii menettelytapana, jolla voidaan analysoida dokumentteja systemaattisesti tai objektiivisesti. Sisällön analysointi sopii strukturoimattoman aineiston analysointiin ja sen tarkoituksena on saada yleiskuva tutkittavasta ilmiöstä tai aiheesta. Sisällönanalyysin tarkoituksena on saada tutkimuskohteesta kerätty aineisto järjestykseen johtopäätöksen tekoa varten. Aineiston jä-

sentely ei itsessään riitä tutkimustuloksena, vaan luo pohjan johtopäätöksien tekemiselle. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91,103.)

Opinnäytetyöni analyysimuotona käytän teorialähtöistä analyysiä. Teorialähtöisessä analyysissä tutkimus nojaa johonkin teoriaan tai malliin. Teorian mukaan tutkimuksessa määritellään teorialle kiinnostavat käsitteet, jotka määritellään jonkin jo tunnetun mukaisesti. Tutkimuksen teoreettisessa osiossa ennalta määritetään tutkittavat teemat, joihin aineisto pyritään suhteuttamaan. (emt. 2009, 97-98.)

7. Aineiston analyysi

Yhtenä tutkimusaineiston järjestelyn menetelmänä on teemoittelu. Kun aineisto on rajattu tutkimukselle olennaiseksi, on se jäseneltävä analysointia varten. Teemoittelussa on kyse laadullisen aineiston pilkkomisesta pienemmiksi ryhmiä erilaisien aihepiirien mukaan. Opinnäyteyöni aineiston keruu on tapahtunut teemahaastattelulla, joten pilkkominen oli suhteellisen helppoa, koska haastattelun teemat jo itsessään muodostavat jäsenyyksen aineistoon. (Tuomi & Sarajärvi. 2009, 93.)

Tässä luvussa esittelen aineiston teemoittain. Aineistot esittelen toisistaan irtonaisina kokonaisuuksina. Tarkoituksena on esitellä nuorten ja vapaaehtoisten haastatteluaineisto omina kokonaisuuksina, joiden perusteella voidaan suorittaa keskinäiset vertailut ja tutkimuksen johtopäätökset. Aineiston tutkimusaineiston vertailun ja johtopäätökset käsittelen luvussa 8. Aineiston analyysissä käytän suoria lainauksia haastatteluista.

7.1. Nuoret

Nuorten haastattelulomakkeen kysymysten avulla (Liite 1) voidaan kerätty aineisto jakaa kahteen selkeään pääteemaan. Pääteemat ovat nuorten vapaa-aika sekä katupäivystys. Vapaa-ajan teeman pyrkimyksenä on selvittää miten alavutelaisnuoret vapaa-aikaansa konkreettisesti viettävät ja miten se eroaa arki- ja viikonloppuiltoina. Tarkoituksena on saada selville missä nuoret viettävät vapaa-aikaansa ja mikä rooli Alavuden ABC:llä siinä on ja millaista nuorten käyttäytyminen siellä on.

Katupäivystysteeman tarkoituksena on saada selville nuorten asenteet Kyylien toimintaa kohtaan. Tärkeänä näkökulmana on saada nuorten mielipiteet siitä miksi vapaa-ajanvalvontaa suoritetaan, mikä on toiminnan aloittamisen taustalla, millaisia vaikutuksia he näkevät toiminnalla olevan heidän vapaa-aikaansa, millainen mielipide nuorilla on oman vanhemman osallistumisesta toimintaan sekä mitä vaikutuksia sillä olisi nuorten- ja perheyhteisön sisällä. Katupartioiteeman tarkoitus on myös saada nuorten osalta selville onko tuttujen henkilöiden suorittama valvonta tehokkaampaa verrattuna viranomaistahon valvontaan.

Nuorten vapaa-aika

Haastelussa selvitin miten ja millaisilla kaveriporukoilla nuoret vapaa-aikaansa viettävät. Tarkoituksena oli saada selville millaisia vaikutuksia mm. asuinalueella on vapaa-ajan viettopaikkoihin ja kaveriporukoihin.

".. mukana on aina ne jotka pääsee.. että aika sekalainen porukka ylä-asteelta..on poikia ja tyttöjä ja aikalailta se sama ku koulussakin, että on niinku paljo ihmisiä ja lähetään isolla porukalla, jos mennään"- tyttö 13v.

"..yleensä mulla on harrastuksia täällä keskustas, mut ku asun tuolla kaukana sivistyksestä nii ei tuu oikeen lähdettyä, varsinkaan näin talvella.."- tyttö 15v.

"..jos ei vaikka pääse mihkään nii sit kotona vaan. (Alavuden sivukylällä asuva)" – tyttö 15v.

Nuoria haastatellessa ilmeni, että asuinpaikka vaikuttaa vahvasti vapaa-ajan viettopaikkoihin. Sivukylällä asuvat nuoret kertoivat viettävän vapaa-aikaansa joko kotona tai kavereidensa luona. Kulkeminen keskustan alueen vapaa-ajan viettopaikkoihin on hankalaa ja sinne tullaan vain, jos on jotain tapahtumaa tiedossa. Valtaosa haastateltavista asuivat keskustan alueella tai sen lähetyvillä. Heistä suurin osa kertoi viettävänsä vapaa-aikaansa nuorisotiloilla tai muualla keskustan alueella. Haastateltavista ainoastaan kolme kertoi viettävänsä vapaa-aikaa myös Alavuden ABC:llä. Vapaa-aikaa vietetään pääsääntöisesti koulu- tai harrastuskavereiden kanssa.

Mitä mieltä olet nuorten vapaa-ajan vietosta ABC:llä? Näkökulma oli tärkeä saada nuorten osalta, sillä valtaosa kuului niihin jotka eivät siellä vapaa-aikaansa säännöllisesti viettäneet.

" Siel on nää tietyt tyypit monta tuntia viikossa ja sit on näitä jotka ei käy ollenkaan, riippu vaha ihmisestäki, ei se pahasta oo mut jos siellä apilla on koko elämänsä nii sit.."-tyttö 15v.

".. kyll mä aattelen että sen on hyvä kokoontumispaikka (ABC) ja on sinne kiva mennä illalla.. mut en mä miellä sitä sellasena vapaa-ajanviettokehteenä vaikka kuten esimerkiksi nuorisotila.. se on aika typerää, ku se on periaatteessa kauppa.. että sinne mennään notkumaan"- tyttö 16v.

"...Siel on mun mielestä tylsää (ABC)..jos kaverit on jossain nii sit mä saatan kattoo jos sinne tulee jotain porukkaa ni mennä sitte niitten kaa johonkin.. mut en mä siellä ite paljon istuskele.."- tyttö 14v.

" Mielestäni se on turhaa ja kaikki kiusaaminen niinku keskittyy, kun ABC:llä vain istuu ei siinä oo mitää puheen aihetta ja lopulta vaan puhutaan kuka on se tyhmä tyyppi meidän luokalla..siellä juuri yleensä aloitetaan kiusaaminen tai sitä vahvistetaan.."- Poika 15v.

Haastattelun yhtenä tarkoituksena oli selvittää millaisessa roolissa ABC-liikennemyymlä näyttäytyy nuorten vapaa-ajassa. Valtaosa haastateltavista nuorista ei käy liikenneasemalla aktiivisesti. He jotka eivät liikenneasemalla jatkuvasti käyneet, kuvailivat tilaa tylsänä ja siellä olemista turhanpäiväisenä istuskeluna. Tämä näkökulma heidän mielestä oli merkittävä syy lieveilmiöiden syntymiseen. Yksi nuori kiinnitti huomion kiusaamisen kärjistymiseen ABC:llä. Tästä voidaan tehdä johtopäätöksiä, että tekemisen puutteen vuoksi nuoret alkavat selvittämään oman ryhmänsä nokkimisjärjestystä, joka voi johtaa kiusaamiseen. Valtaosa haastateltavista kertoi harrastustensa vievän paljon aikaa, mikä vaikuttaa heidän vapaa-ajan viettopaikkoihin ja kaveripiiriin. Nuoret olivat kuitenkin sitä mieltä, että kohtaamispaikkana liikennemyymlän tilat ovat mainiot, sillä monet nuoret käyvät siellä ja ellei ole mitään tekemistä, voi hyvin mennä ABC:lle katsomaan näkyisikö tuttuja.

Millä lailla vapaa-ajan vietto eroaa arkipäivistä ja viikonlopusta?

"...viikonloppuisin nuorisotilat ovat kiinni.. silloin ollaan vaikka ABC:llä tai leikkipuistossa tai jossain.. viikonloppuisin kerkiää olemaan kauemmin, mut viikolla ei kauaa kerkiä istuskelemaan siellä.."- tyttö 13v.

"...(viikonloppuna) ehkä jotain parin tunnin heittoja.."- tyttö 14v.

"..emmä viikonloppuisin täällä oo jos ei oo jotain järjestetty tapahtumaa, mut arkisin jos on aikaa nii jotain tänne (nuorisotila) tekemään.."- tyttö 15v.

Nuorilla omien sanojensa mukaan vapaa-ajan vietto ei eroa suuresti arkena ja viikonloppuna. Suuria ajallisia eroja ei heidän mukaansa ole, mutta ajanviettopaikoissa on havaittavissa suurempia muutoksia. Viikonloppuisin nuorisotilat ovat kiinni, joten aikaa vietetään enemmän kavereiden luona tai "kylällä". Muutama nuorista mainitsi käyvänsä viikonloppuisin ABC:llä, jotka haastattelun alkuvaiheessa eivät maininneet viettävänsä siellä vapaa-aikaansa. He mainitsivat menevänsä sinne lähinnä, jos ei ole muuta tekemistä. Sivukylällä asuvat nuoret kertoivat, etteivät vietä vapaa-aikaansa keskustan alueella ellei siellä ole mitään erillistä tapahtumaa, koska kynnys lähtemiseen on suuri.

Miten nuoret mielestäsi käyttäytyvät ABC:llä? Nuorten näkökulma on tärkeä, sillä Kyylien toiminnan perustamiselle ABC- hengailusta aiheutuneet liveilmiöt olivat yksi merkittävä taustakäsité.

"...mun mielestä se on niinku ihan sallittua (nuorten oleilu ABC:llä)... jos ei häiritte niinku muita eikä sotke.. mut jos se menee siihen, että huudetaan ja joudutaan tulla sanomaan niinku työntekijät niin sinne ei sit tarttisi mennä... ja et se ku jokku niinku yläasteikäset tupakoi siinä etuoven eessä on vähä tyhmää ku o sovittu että nuoret saavat sinne mennä mut sit pitää heti tehdä tuollaista.. kyllä ne varmaa kokoajan paremmin käyttäytyy, ei sinne varmaa kukaan oo porttikieltoa saanu"- tyttö 13v.

"..riippuu vähä niinku iästä.. mun ikäset on ehkä enemmän sitä luokkaa että ne vaan on siellä, että ne ei paljo enää riehu.. ehkä niinku mua vaikka vuotta nuoremakki on mun mielestä ne jotka sillä riehuu oikeasti.."- tyttö 16v.

"..jokku tosi hyvin mut sit on taas niitä jotka käyttäytyy vähä huonommi.. meluaa, roskaa.. saatta juosta niillä penkeillä ja kaikkee tämmöstä.. mut on siellä niit hyväkäytöksiäkin.."- tyttö 14v.

"mun mielestä se on vähentyny aika paljo, sillo joskus pari vuotta sitte ajatellen nii sillo oli tosi paljo niitä, mut sitten on tuli niitä sääntöjä niin sit se väheni ja siellä on nyt ainakin osataan olla paljo paremmin ja nyt kun on paremmat (nuoriso)tilat nii tännekin on tullu, mut täälläkin on osa jotka on mielummin siellä (ABC) kun täällä (nuorisotila).. tää on perempi paikka kun on enemmän tekemistä, ei oo sellasta istumista.."- tyttö 14v.

Nuoret olivat yhtä mieltä siitä, että ABC:llä vapaa-aikaa viettävän nuorison määrä on vähentynyt. Yksi nuori mainitsi, että ABC kohtaa nuoria hankeen myötä tulleet pelisäännöt ovat vaikuttaneet nuorten määrään ja myös käyttäytymiseen. Nuoret olivat myös yhtä mieltä siitä, että kaikki nuoret eivät osaa käyttäytyä. He mainitsivat, että joukossa on paljon hyvin käyttäytyviä nuoria ja vain pieni osa nuorista aiheuttaa häiriötä. Vastauksista on havaittavissa nuorten jakautuminen kahteen eri leiriin. Yhteisöjen mieltymykset ohjaavat nuoret eri vapaa-ajan viettopaikoille. Tässä suhteessa voidaan nähdä pienimuotoinen vastakkaisasettelu ABC- ja nuorisotilanuorten välillä.

Katupäivystys

Miksi katupäivystystyhmä on perustettu ja mitä ne tekevät? Tarkoituksena on saada nuorten oma näkökulma toiminnan perustamiseen vaikuttavista syistä.

"...ne vähä jutteli nuorille ja katteli vähä ympärille että millaista siellä on.. no kai sillä yritetään kattoo ettei nuoret tee mitää tyhymää.. mut eihän sillee paljo siihe mitenkään puutu et ne kättelee vaa..kai halutaan vaa tietää mitä nuoret tekee tuolla iltaisin." (kuvaus Kyylien toiminnasta)- tyttö 13v.

"..mä miellän sen niin että nuorten alkoholinkäyttöä pyrittäis sillä rajoittamaan, varsinkin nyt ku Alavudella on sattunut näitä alkoholiin liittyen kaikkia tapaturmia, nii niitä yritetään just välttää näillä Kyylillä tällais yleis tapahtumis.. on se hyvä ku on auttava käsi jos jotain tapahtuu.. ettei kaikki jää nuoren varaan" – tyttö 16v.

"Kyllähän täällä aina sattuu ja tapahtuu" -poika 15v.

"..kun on niitä justiin häiriökäyttäytyjiä joissakin paikoilla ja niitä halutaan vähentää.." –tyttö 14v.

".. nuorten turvallisuuden takia.. et jos joku on vetäny jotkut överikännit ja sammunu nii sit on ainakin se yksi turvallinen aikuinen joka pitää huolen ettei käy kuinkaan"- tyttö 15v.

Nuorten mielestä katupäivystys on hyvä juttu ja sille on tarvetta. Heidän mielestä toiminta on aloitettu minimoimaan häiriökäyttäytymisiä sekä turvaamaan nuorten vapaa-ajan viettoa. Monien nuorten mielestä toiminta on perustettu nuorten päihteiden käytön vuoksi ja että Kyyliden tehtävänä on pääasiassa kontrolloida nuorten juomista. Viimeaikaisilla vapaa-ajan ylilyönneillä nähtiin olevan myös suuri merkitys toiminnan tarpeellisuudelle. Nuoret perustelivat toiminnan olevan olemassa siksi, että vastaanlaisia tapaturmia pyrittäisiin jatkossa estämään (esim. nuorten väkivaltarikokset Alavudella keväällä 2013).

Vaikuttaako katupäivystys omaan vapaa-ajan viettoon ja miten suhtautuisit, jos oma vanhempi olisi mukana?

"... ku en mä minkää kaljapullon kanssa heilu kylällä, ni ei se mua haittaisi vaikka ne tuolla pyörisi" – tyttö 13v.

"...mun mielestä ois hienoo jos mun vanhemmat ois siellä (Kyylissä)" – tyttö 16v.

"..no emmä oikee tiä ois se aika noloo mut ei se mua sillee haittaisi hirveesti, ku en mä siellä ite oo..saattasin mä aluks olla että, ette mee sinne..en välttämättä menis enää ABC:lle sitä-kään vähää.. kaverit ois sillee et sun vanhemmat oli ABC:llä kyll se vähä hävettäis"- tyttö 14v.

"..kyllähän sitä sit yrittäis käyttäytyä siistimmin jos oma vanhempi ois siellä..(tyttö 15v)..mut ois se kyllä ärsyttävämpi sitte..(poika 15v.) "

"Mulle ainakin olis ihan sama koska en mä sillee oo sellasissa paikoissa.. tavallaa niinku ABC tai jossain " –tyttö 14v.

Kolmella vastaajista oli joko oma tai kaverin huoltaja mukana Katupäivystysryhmässä. Heillä oli haastateltavista eniten käytännön tietoa toiminnasta. Heidän suhtautuminen oli joukon positiivisin, eikä heidän sanojensa mukaan haitannut että oma tai

kaverin vanhempi on mukana toiminnassa. Haastattelussa selvitin nuorten suhtautumista oman vanhemman osallistumisesta toimintaan. Nuorten mielipiteet jakautuivat tässä kahteen noin yhtä suureen leiriin. Puolella nuorista se ei haitannut ja toinen puoli piti sitä ärsyttävänä tai nolona. Kaksi nuorta, joiden mielestä oman vanhemman osallistuminen oli ok, perustelivat sen siten, että he eivät käy näillä vapaa-ajanviettopaikoilla missä Kyylät liikkuvat tai heillä ei ollut vapaa-ajalla mitään salattavaa (esim. päihteiden käyttö). Nuorista lähes kaikki, jotka vastustelivat oman vanhemman osallistumista toimintaan, kertoivat sen vaikuttavan omiin vapaa-ajan vietto- paikkoihin tai kavereihin. He lähinnä pelkäsivät nolatuksi tulemista kavereiden silmissä.

Onko vanhempien suorittama valvonta tehokkaampaa kuin viranomaisten?

Tässä kysymyksessä painotin ABC:llä tapahtuvaa valvontaa, koska valvonnan erot on nähtävissä siellä konkreettisemmin.

"kyllähän joku nuoret uskoo paremmin vanhempia.. toihan on vähä niinku varoitustoimi et jos ei joku usko niin sitte tulee ne vartijat.. täällä on siillee niinku vähä, että kaikki vanhemmat tuntee kaikki lapset tai nuoret" –tyttö 13v.

"..mun ikäset on jo sellasii, et ne hyppii jo vanhempiensa silmille, eikä vanhemmat välttämättä uskalla mennä niinku nuorten välihi..jos mietitää vaikka poliisia nii kyllä ne nuoret sitä enemmän hätkähtää.." – tyttö 16v.

"..riippuu vanhemmista, että jos on sillee hälläväliä asenne, mut joillakin on tiukat vanhemmat, että ei tiedä mitä lapsi tekee, nii siinä tapauksessa vanhempien ääni vaikuttaa enemmän.." – tyttö 14v.

"..että se on vähä tehokkaampaa ku on omia vanhempia, ku ei henkilökunta välttämättä uskalla.." – tyttö 14v.

".. uskaltaa mennä nurkan taa tupakille jos vaikka poliisiauto kiertää ABC:llä, mut sit jos tulee oma vanhempi nii miettii kaks kertaa.." – tyttö 15v.

"..tieto kulkee nopeammin ja enemmän ihmisille jotka auttavat sitä nuorta (vanhemmat ja muut viranomaiset)" – poika 15v.

Vapaa-ajan valvonnassa nuoret mainitsivat tehokkuuden lisääntyvän kun kyseessä on tuttu vanhempi. He perustelivat sen siten, että eivät kehtaa käyttäytyä huonosti ettei tieto leviä omien vanhempien korviin. Tarkentavana kysymyksenä liitin valvonnan ABC ympäristöön, miten se toimisi siellä, vai olisiko viranomaistahon valvonta tehokkaampaa. Neljän nuoren mielestä viranomaistason valvonta olisi tehokkaampaa

(vartija tai poliisi), heistä kaksi vastaajaa oli ABC:llä vapaa-aikaa viettävää nuorta. Heidän perusteena oli se, että vartijalla olisi enemmän keinoja puuttua häiriökäyttäytymiseen. Loput nuorista (6kpl) olivat sitä mieltä, että vanhemmalla ja varsinkin tutulla olisi enemmän vaikutusta nuorten käyttäytymiseen. Yksi nuori perusteli tiedon kulkevan vanhempien kautta viranomaisille, jotka vanhempien havaintojen perusteella pystyvät auttamaan nuorta (ns. etsivän nuorisotyön toimintaperiaatteella).

7.2. Vanhemmat

Vapaaehtoisten katupäivystäjien haastattelu suoritettiin liitteen 2 kysymyksin. Heidän antama aineisto voidaan jakaa kolmeen eri pääteemaan. Pääteemoja ovat, henkilökohtainen näkökulma, käytännön tilanteet, sekä toimintayhteisö. Henkilökohtaisen näkökulman tarkoituksena on saada selville mitkä tekijät ovat motivoivat toimintaan osallistumiseen, mikä suhde heillä on nuoriin ja onko toimintaan osallistuminen vaikuttanut perheyhteisön sisällä. Käytännön tilanteiden kautta pyrin saamaan tietoa miten katupäivystys toimii käytännössä, kuinka nuoret suhtautuvat toimintaan vapaaehtoisten mielestä ja millaista on vanhempien ja nuorten välinen vuorovaikutus. Toimintayhteisö teeman kautta pyrin selvittämään vaikuttaako yhteisön koko toiminnan tehokkuuteen, näkevätkö he toiminnan vaikuttavan nuorten vapaa-ajan viettoon ja miten toimintaa voitaisiin kehittää jatkossa.

Henkilökohtainen näkökulma

Henkilökohtaisen näkökulman selvittämisen tarkoituksena oli saada tieto taustatekijöistä mitkä ovat saaneet vanhemmat motivoitumaan toimintaan. Näkökulmina oli elämäntilanne, joka kartoitettiin selvittämällä millainen suhde tiedonantajilla on nuoriin. Muina näkökulmina olivat katupartior ryhmä yhteisönä sekä ammatillisen taustan vaikuttaminen osallistumiseen.

Mikä sai sinut osallistumaan toimintaan?

"...omat lapset on yläkouluikäisiä..et jos sitte ku mopokortti nyt on vanhemmalla nii jos sitte ens kesänä on omakin siellä kohteena, niin sitä mielenkiintoisempaa se on vielä.."

"Varmaan ihan omien lasten kautta.. ehkä tämä 15-vuotias kiinnostaa.. et tavallaan ku oman lapset on sen ikäisiä et ne hyppää ABC:llä muualla tälläis.. en mä siksi et ketä on mukana

vaan kyllä se lähtee ihan omasta itsestä et mä oon kiinnostunu siitä asiasta..kyllä se jonteki tällainen vapaaehtoistyö sidoksis siihen et siitä niinku totta kai mu kiinnostaa mitä ne muutkin nuoret touhuu..mut kuitenkin kun ittellä on sen ikäsiä, et sitte ku se ikä menee ohi niin tavallaan voi tulla jotain muuta.. et muissakin vapaaehtoistoiminnoissa se tulee niinku omien lasten kautta”

”..tietysti se on se peruslähtökohtana että kun on aina tätä vaikuttamisen tautia sairastanut tavalla tai toisella.. hyvin monessa järjestötoiminnassa.. jollain lailla haluaa niihin asioihin vaikuttaa ja tietysti ku ittellä on nuoria.. nii sitä kautta..”

”..se on semmoinen yhteisvastuu.. työs kohtaan nuoria.. se (päivystys) avais vähän enemmän ja tietäis mitä niiden (nuorten) maailmaan kuuluu..”

Haastateltavista vapaaehtoisista Kyylistä yksi ei ollut mukana toiminnassa, mutta on ollut mukana aikaisemmin Peräänkatsojissa. Muista haastateltavista yksi oli ollut myös mukana aikaisemmassa Peräänkatsojissa. Tiedonantajia yhdisti vanhemmuus ja se, että heidän kaikkien lapset olivat kohdeikäisiä. Entinen Peräänkatsoja joka ei kyylätoiminnassa ole mukana kertoi, että hänen omat lapsensa ovat jo sen ikäisiä, että hänellä ei sen puolesta ollut kiinnostusta lähteä toimintaan mukaan. Kaikkien tiedonantajine mielestä kiinnostus nuorten vapaa-aikaan on olennainen osa toiminnan motivoivista tekijöistä. Haastateltavien mukaan omien lasten ikä on suorassa yhteydessä kiinnostukseen nuorten vapaa-ajan viettoon. Kaksi haastateltavista vapaaehtoisista kertoi lastensa viettävän aikaa ABC:llä. Havaittavissa oli kuitenkin, että omien lasten käyttäytyminen vapaa-ajalle ei ollut vaikuttavana tekijänä, vaan loi ainoastaan nuorten vapaa-ajan käsitteelle mielenkiinnon ja ajankohtaisuuden. Pääosa vanhemmista kertoi heidän lastensa käyttäytyvän hyvin ja että ns. häiriökäyttäytyjien vanhemmat eivät toiminnassa ole mukana. Enemmistöllä vastaajista oli jo jotain aiempaa vapaaehtoistyötä taustalla. Kaikki toimissa mukana olevat vanhemmat kertoivat haluavansa olla mukana yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa yhteisvastuullisessa toiminnassa, jossa he saavat olla vaikuttamassa nuorten vapaa-aikaan. Aikaisemmat kokemukset vapaaehtoistoiminnasta ja oma aktiivinen persoona olivat vastaajien mielestä osallistumiseen edellyttäviä ominaisuuksia.

Vaikuttko osallistumiseen muiden vanhempien osallistuminen?

”..tietysti sillä lailla vaikutti se, että ettei voi olla totta, että näin vähä vanhempia kiinnostaa.. se tietysti siinä oli, että pakkohan jonkun on jotain tehdä.. ajatella että se tieto meni kaikille yläasteen vanhemmille.. osittain myös se, että oli mukana niitä entisiä peräänkatsojia”

”...samankaltainen ajatusmaailma, että on helppo olla.. ei ole eriäviä mielipiteitä, että miksi ollaan liikkeellä ja miten toimitaan..”

”.. että kun on yhteinen asia niin kyllä se yhdistää..”

”Kyllä me tietyissä yhteyksissä nähdään muutenkin, et iha tuttuja ihmisiä..”

”Mun mielestä sellaista rentoa, vietetään iltaa yhdessä, et se ei oo mitään sellaista väkinäistä.. mä mietin et ollaanko me saman ikäisiä? ollaan me varmaan kymmenen vuoden sisällä kaikki..”

Vapaaehtoisten mielestä toiminnassa mukana olevien vanhempien arvot ja asenteet ovat samankaltaisia. Se toimii ryhmää kiinteyttävänä tekijänä. Yhteisön jäsenet ovat jo ennestään tuttuja katupäivystyksen ulkopuolelta, mikä tekee toiminnasta mielekkäämpää. Sen vuoksi päivystäminen ei enää tunnu velvollisuudelta vaan pikemminkin vapaa-ajan vietolta. Kaikki vanhemmat olivat kuitenkin sitä mieltä, että ryhmän yhteisö ei ollut merkittävänä tekijänä toimintaa osallistumisessa, vaan osallistuminen lähtee omasta aktiivisuudesta ja intresseistä. Yhden vanhemman sanoja mukaillen ”pakko jonkun on tehdä jotain”. Yhtenä perusteena hän piti ryhmän pientä kokoa, joka häntä velvoitti omalta osaltaan osallistumaan toimintaan.

Uskotko ammattitaustallasi olleen mitään vaikutusta toimintaan osallistumiseen?

”..kyllä mä luulen.. se on kuitenkin niin hyvä pohja se nuoren kohtaaminen se on aika tiivistä sitten et kesällä etenkin et en mä muuten pysyisi yhtään siinä maailmassa mukana..sitä tuntis itsensä niin ulkopuoliseksi..et siitä hyöttyy suoranaisesti (ammatti)..”

”..ei sillä oo mitään yhteyttä mun työhön”

”..en mä kato että ammatti on siinä millään mukana.. tietysti se oli helppo yhdistää sekä koulu että, tää ABC, mut mä olisin ollut ihan äitinäkin mukana..kyl täs on omana aktiivisena ittenä ollu aloitteellisena..”

Kyylät olivat ammattitaustoiltaan samankaltaisia. Amatit olivat opetus- ja terveydenhuoltoaloilta. Tämän vuoksi halusin selvittää herättikö ammattitausta mielenkiin-

toa toimintaa kohtaan. Yhtä lukuun ottamatta vanhemmat olivat sitä mieltä, että ammattitaidolla ei ollut vaikutusta. Heidän mielestään omalla aktiivisuudella ja elämäntilanteella oli suurempi merkitys. Yksi vanhemmista mainitsi toiminnalla olevan suora hyöty omaan ammatilliseen kehittymiseen ja piti sitä myös yhtenä merkittävänä motivaatioperustana toimintaa kohtaan.

Vastustivatko perheenjäsenesi osallistumista? Koska kaikilla haastateltavilla Kyyliillä oli kohdeikäisiä lapsia, olivat heidän kokemukset lastensa reaktioista tärkeä saada selville.

”..vaikka lapset on sitä mieltä, että on tyhmää että lykkäät ittees joka paikkaan.. kyllä ne sen on sulattanut..kyllähen ne vähä on yrittänyt mua pakoilla mut ei ne niinku mitää sillee suurempia”

”..olihan se ensiksi, että okei tuu sinne mut älä sit tunne mua äläkä puhu mulle mitään..mutta hyvin äkkiä se meni sit, kun kerran pari oli ollut..”

”.. se on vähä huvittavaa siltä kantilta, et omat nuoret on kotona ja minä lähden sit kyllä-mään muitten nuoria, se on niinku ihan normaalia työstäkin johtuen.. saattohan ne jotain sanoa silleen et ”aijaa” mut en mä kato sitä vastustukseksi..”

”..ehkä vanhin lapsi on ollut sillee et ”aijokko sä sit olla siellä ABC:llä” et se nyt sit ei ainakaan oo enää siellä..”

Lähes kaikilla haastateltavilla omat lapset olivat jollain muotoa vastustaneet toimintaan osallistumista. Suurimmat vastarinnat olivat huomattavissa ABC-valvomisen osalta. Kuitenkin vanhempien mukaan omat lapset tottuvat toimintaan aika nopeasti, eikä se ole alkuvastustelun jälkeen vaikuttanut heidän perheyhteisön sisällä.

Käytännön toiminta

Katupartioryhmän toiminta Alavudella on ollut toistaiseksi epäsäännöllistä ja nuorten haastattelujen mukaan se on vielä osalle tuntematon asia tai heillä ei ole ollut käytännön kontaktia ryhmän toimintaan. Käytännön toiminnan kartoittamisen tarkoituksena on saada vapaaehtoisten mielipide toiminnan tehokkuudesta ja vaikutuksista. Miten nuoret suhtautuvat toimintaan ja millaista se on käytännössä. Tärkeänä elementtinä oli myös perehdyttämiskoulutuksen merkityksen kartoittaminen.

Kuinka katupäivystys toimii käytännössä? Kysymyksen tavoitteena oli selvittää vanhempien mielipiteet katupartio toiminnan sujuvuudesta kokonaisuudessaan.

"...vähä on ehkä pientä hakemista, että ketkä siihen porukkaan oikeen kuuluu, kuinka se tieto aina tavoittaa.. mun mielestä kuitenkin peruskuvio ihan ok.."

Katupäivystys kärsii heidän sanojensa mukaan alkukankeudesta. Toiminta ei ole vielä säännöllistä, joka vaikuttaa toiminnan sujuvuuteen. He olivat yhtä mieltä siitä että toimintaan on saatava lisää jäseniä, jotta toimintaa voidaan järjestää useammin.

Millä lailla nuoret suhtautuvat toimintaan? Kysymyksen tarkoituksena oli saada tietoa käytännön tilanteista sekä Kyyliden ja nuorten vuorovaikutuksesta.

".. se on semmoista niin välitöntä, että kyllä siellä saa juttua aikaiseksi..sitä ei tiedä olevansa kylläämässä se on tavallaan semmoista iltakävelyä ja jutustelua.. et ei kukaan oo huudellu perään et se ei oo semmoista, jotenkin tuntuu luonnolliselta.. toki me ollaan oltu vaan niin alkuillasta.. sitä pitää jaksaa vaan pidemmälle yöhön valvoo.."

"...että nyt varmaan taas kun aloitellaan on uus porukka niin on vähä sitä semmoista että hetkinen mitä varten nää nyt täällä kulkee ja mitä ne tekee ja raportoiko ne nyt kaikki kotiin,.. mut yleisesti joko neutraali tai positiivinen suhtautuminen..en muista että olis kertaakaan huudeltu.. että menkää pois täältä, että mitä te täällä kyttäätte.."

"...vähä semmoista tuntuman ottamista.. mut ihan sellaista asiallista.."

Ei mun mielestä mitenkään erikoisesti..et ne tullee juttelemaan..ei ne mitään peittele, häpeile tai jotain mun mielestä ne on hyvin avoimia..ja jos on niinku tuttuja nuoria ollu jotka tuntee nii kyllä ne moikkaa..ei kai ne omille lapsillekkaan oo ollu sille et mitä se sun äitis siellä tekee.."

"..kun eihän me mitään juomia mennä kaatamaan.. kierretään niin kauan et ne huomaa.. kyllä ne jonkun verran vetäytyvät ku ne huomaa et lähestytään ja joskushan ne pelkää et me tehdään ilmoitus poliisille, et saattaa olla et ne menee nurkan taakse ja ikään kuin lakoavat, osasta ehkä ne joilla on jotain salattavaa.."

Käytännön tilanteita vanhemmat kuvailivat jutusteluna nuorten kanssa sekä vanhempien yhteisenä illanviettona, ns. "iltakävelynä". Vanhemmat olivat yhtä mieltä siitä, että valtaosa nuorista ottavat vanhempien valvonnan positiivisesti vastaan. He eivät toiminnan aikana ole havainneet negatiivista käyttäytymistä heitä kohtaan, kuten huutelua tai uhkaavia tilanteita. Osalla nuorista on kuitenkin havaittavissa selvää pakoilua, mutta se nähdään johtuvan epäluulosta toimintaa kohtaan. Nuoret eivät kaikki tunne toiminnan sääntöjä ja toimintamalleja. Tästä johtuen nuoret luulevat että van-

hemmat kertovat heidän vapaa-ajan käyttäytymiset eteenpäin omille vanhemmille tai poliisille.

ABC:n rooli vanhempien kertomusten mukaan oli toimia tukikohtana katupäivystyksen aikana. Heidän mukaan nuorison valvonta ABC ympäristössä on hankalampaa kuin muualla vapaa-ajanviettoalueilla.

”..jotenkin katon että ABC:llä tää on ehkä vähä vaikeempi mennä sinne niinku pöytään istumaan..mut sit ku sä meet sinne ABC:lle istumaan ja katot että ne nuoret on siinä omissa pöydissään mun mielestä siitä tulee sillee ulkopuolinen olo. Ei se niinku toimi sillä tavalla hyvin.. se ei oo mun mielestä niin joustava..”

”..se on niin pieni se pöytä mihin tullaan... se on niin kuin ahtaampaa ja rajatumpaa, siellä ei ole ilmaa.. et se on vaan niin että et tulee liian lähelle..”

”..talvella se on vähä rauhallisempaa..ja kai se on vähä se uutuudenviehätyskin kadonnut et on jo kokeiltu mitä täällä voi tehdä ja mitä ei..”

Yksi vanhemmista kuvaili ABC:tä ahtaana ympäristönä jossa nuoret vieroksuvat vanhempia eniten. Hänen mukaa vanhempien mennessä sisälle nuoret menivät pihalle. Muut vanhemmat eivät maininneet ABC-valvonnan eroavan merkittävästi muista paikoista ja olivat sitä mieltä, että ABC on hyvä säilyttää yhtenä valvonnan kohteena, koska siellä niitä nuoria käy.

Millainen perehdytys toimintaan on ollut ja onko siitä ollut hyötyä?

”..kyllä se oli mun mielestä hyvä.. tavallaan niitä käytännön kokemuksia ja esimerkkejä miten muualla on tehty ja miten he näkee mitkä on niitä tärkeitä asioita, mitä kannattaa huomioida siinä organisoinnissa ja sitä roolia et mitä se tosissaan on se partioinnin rooli.. että ei oletakaan emmekä saa olla poliiseja emmekä ihan järkkäreitäkään.. se oli semmoista konkreettista tietoa.. ihan riittävä kun oli se vanha pohja jo..”

”.. siinä tulee se et mitenkä voidaan puuttua ja mitkä niinku justii et ei olla mitään virkavaltaa et mitkä on ne meidän rajat sillee.. on painotettu et liikutaan pareittain ja hälytetään apua jos on tarvetta.. et semmoisia asioita niistä on tullut paljo..”

Kaikki haastateltavat pitivät Nuorten palvelu ry:n pitämiä koulutuksia tarpeellisina. Koulutusten kautta vanhemmat kertoivat saaneensa näkökulmia ja ideoita muiden paikkakuntien toiminnan esittelystä mm. organisoinnista ja päivystyksen roolista.

Toimintayhteisö

Miten yhteisön koko vaikuttaa toiminnan tehokkuuteen ja toimisiko samalla lailla suuremmassa kaupungissa?

"...onhan tää kuitenkin hyvin hallittavissa verrattuna isoihin kaupunkeihin..onhan täällä sitä hajaantumista, et osa on apsilla ja osa pyörii tässä..et tiedetään kuitenkin missä ne nuoret liikkuu.. aina se rauhoittaa, et on joku joka tuntee..nii se tuo vielä sitä tehoa.."et mut on tunnistettu ja nähty et mä oon täällä.. et aijaa me ollakaan mitään anonyymejä täällä"..et jos jotain tapahtuu niin joku tietää ketä täällä on ollut.. et mun mielestä se on tavattoman hyvä juttu ja se helpottaa myös sitä kommunikointia, ettei tuu sitä asiatonta käyttäytymistä ja huu-telua..vois kuvitella että isoissa kaupungeissa se on eri luontoista kun siellä ei ole sitä samanlaista tuttuutta.."

"..oishan se hienoo jos olis kymmeniä ihmisiä, et vois laittaa partioita useammin matkaan.."

olis niin hyvä et siellä olis kahden kolmen aikaan vielä joku niitten nuorten kanssa..kerran siinä vaiheessa niitä ongelmia saattaa olla enemmän tai sitä tarvitaan enemmän.."

Vanhempien mielestä yhteisön koko vaikuttaa toiminnan tehokkuuteen. Heidän mielestään toiminnan yksi vahvuuksista on se, että yhteisön pienuuden ansiosta nuoret tuntevat heidät. Nuoret kokevat, että heidät on "havaittu" eivätkä ole vain anonyymejä henkilöitä. Tämän vanhemmat näkevät rauhoittavana tekijänä nuorten vapaa-ajan vieton valvonnassa, joka myös helpottaa kommunikointia nuorten kanssa. He olivat sitä mieltä, että suuremmassa kaupungissa toiminnasta katoaa yksi merkittävä valttikortti, joka on nuorten tunteminen. Suuressa kaupungissa vastaava toiminta saataisiin tehokkaaksi suuremmalla osallistujamäärällä ja paremmalla organisoinnilla mitä Alavuden kokoisessa kaupungissa.

Rajoittaako katupäivystys nuorten vapaa-ajan viettoa?

"...kyllä se varmaan jollain lailla ja varsinkin kun nyt kun tietysti taas alotetaan et tää on uutta niin kyllä se ehkä hiukan voi olla sitä että tiedetään että "nyt on kyyvät liikkeellä" niin kyllähän se voi osalla porukalla tehdä sitä et okei et "hakeudutaanpa ny jonnekin sellaiseen paikkaa missä kyyvät ei oletettavasti ole".. mut toivoisin et se pitkäs juoksus ohjais taas kuitenkin näihin paikkoihin jossa sitä toimintaa ja on niitä aikuisia.. peräänkatsojissa nuoret nopeasti totuivat, että niistä vanhemmista on enemmän hyötyä kuin haittaa"

" Jonkun verran et jos ne pelkää sitä tupakin polttoa tai juomien kaatamista et mitä vähemmän he tietävät meidän tavasta toimia niin sitä epäilevämpiä he ovat et se on tavallaan ollut vielä niin pientä et se voi olla se epäluuloisuus vielä aika syvällä nuorissa et ei osata sitä hyvää puolta siinä tunnistaakkaan.."

Vanhemmat mainitsivat, että katupäivystystoiminta vaikuttaa nuorten vapaa-ajan viettotapoihin ja paikkoihin. He olivat sitä mieltä, että mitä enemmän katupäivystystä järjestetään sitä nopeampaa epäluuloisuus ja ennakoasenteet karisevat nuorten suhtautumisessa toimintaa kohtaan. He kuvailivat, että pitkässä juoksussa nuoret tottuivat toimintaan, eivätkä näe sitä enää vapaa-aikaa rajoittavana tekijänä.

Miten toimintaa voitaisiin kehittää?

” Se riippuu kuka koordinoi ja kuka pistää matkaan..mäkin oon sitä sanonu et lyhyemmällä varoitusaajalla voi ajatella jos niinkun poliisi on jo paikalla ollut et kun tietää et poliisit on kaukana et toki siinä vaiheessa vois sit soittaa tähän kylläporukkaan et menkää vielä paikalla seuraamaan tilannetta et he joutuu nyt poistumaan..”

”.. onko se niin kiusallista mennä omia lapsia vahtimaan et se porukka ei koskaan laajene..et on epävarmaakin se jatko mut en osaa ennustaa.. et kyllä se on asennekysymys..”

”...kyllähän se vaatis että porukkaa saatais enemmän..kyllä mulla vähä huoli on että mitenkä tää jatkuu..onhan se haavoittuva kun on vaan se pieni porukka.. et sitä kautta toivois sitä jatkuvuuden turvaamista.. moni varmaan, kun omat lapset kasvaa niin jättäytyy pois, ei pidä sitä enää omana juttuna.. et sukupolvet sillä vähä kiertäis.. tieto saavuttais kaikki potentiaaliset..et olis se rekrytointi kaikenikäällä päällä..ettei tyydytä vaan siihen että tää porukka on nyt tässä”

”Peräänkatsojilla se toimi paremmin ku se oli säännönmukaista ja siinä oli yksi paikka mitä partiointiin, et täähän on siinä mielessä paha kun tässä on ABC joka on kuitenkin liikealuetta, että sitten tällaiset tapahtumat on helpompia mut sit kun mennään ABC:lle niin se on ehkä vaikeempi toteuttaa ihan oikeesti..et lähinnä mitä ABC:llä ollaan saatu aikaiseksi niin on se että ne lähtee karkuun.. et mun mielestä siellä se ei toimi”

Yhtenä kysymyksenä oli kartoittaa vanhempien ideoita ja näkemyksiä toiminnan kehittämiseen ja sen haasteita. Päällimmäiseksi ajatukseksi tuli uusien jäsenten rekrytointi, koska toiminta on vapaaehtoisten elämätilanteeseen sidonnainen. Omien lasten kasvaessa ulos kohderyhmästä katoaa yksi tärkeä motivoiva tekijä, jonka vuoksi uusien vapaaehtoisten hankinta on toiminnan elinehto. Vanhempien mukaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi ryhmän toiminta on haavoittuvampaa ja epäsäännöllisempää. Haastatteluista kävi myös ilmi, että tarvetta olisi säännöllisille kokouksille, jonka avulla esim. rekrytointia ja organisointia voitaisiin parantaa. Valvonnan tulisi kestää myöhempään yöhön, jolloin nuoret tarvitsisivat eniten valvontaa. Katupäivystysryhmän yhteistyötä poliisin kanssa tulisi yhden vanhemman mukaan kehittää. Tämän ansioista toimintaa voitaisiin kehittää täsmällisemmäksi valvonnaksi, jossa poliisi arvioisi tilanteen missä valvontaa tarvittaisiin milloinkin.

Miksi Katupäivystysryhmässä ei ole miehiä? Kysymys heräsi haastatteluja tehdessä, eikä varsinaisesti kuulunut haastattelurunkoon. Koska Kyylässä ei toistaiseksi ole yhtään miestä, oli mielenkiintoista kysyä haastateltavilta mistä se johtuu.

”..ehkä naiset ovat niitä aktiivisempia ja naisilla kuitenkin on se semmonen huolehtimis ja hoivaamisvietti toisenlaisena siellä takana..”

”..kyllä ne nuoret tarttis miehistä näkökulmaa, mut edes ne äidit lähtee mukaan..”

”Kai se on se äidillisyyt semmonen perussävy siinä.. tää on vaan jotenkin naisellista..et se on vaan jotenki eriluonteista se toiminta (miehillä)..”

Vanhemmat kokivat toiminnassa olevan äidillisiä hoivaamispiirteitä, jotka he näkivät suorana kytköksenä miesten mielenkiinnon puuttumiseen. Kuitenkin he olivat sitä mieltä, että miehiäkin tarvittaisiin toimintaan mukaan.

8. Johtopäätökset

Tässä luvussa teen johtopäätöksiä kerätystä aineistosta tutkimuskysymysten avulla. Luvun tarkoituksena on perustella katupäivystystoiminnan tilannetta Alavudella haastattelumateriaalin perusteella sekä sen yhteisöllisiä vaikutuksia. Luvussa pyrin selvittämään miksi ABC:llä tapahtuva päivystys herättää suurempia ennakkoluuloja niin Kyylissä kuin nuorissakin. Lisäksi perustelen vapaaehtoisten motivaatiotaustoja toimintaan osallistumista kohtaan sekä toiminnan käytännön menetelmiä.

8.1. Yhteisön näkökulmia katupäivystyksestä

Aineiston perusteella katupäivystystoiminta nähdään tarpeellisena. Nuorten haastatteluaineistosta voidaan päätellä heidän suhtautuvan positiivisesti toimintaan. He näkevät päivystyksen toimintamenetelmien olevan tehokkaita ja sitä kautta vaikuttavan positiivisesti vapaa-ajan lieveilmiöihin. Nuoret tunnistavat päivystystoiminnan todellisen luonteen ja kokevat toiminnan tarkoituksen olevan nuorten hyväksi. Kyyläisten vastausten perusteella käytännön toiminnassa ei ole ollut tilanteita, missä nuoret olisivat suhtautuneet negatiivisesti vanhempien valvontaan.

Vapaaehtoisten haastatteluaineisto osoittaa osalla nuorista olevan ennakkoluuloja toimintaa kohtaan. Ennakkoluulot nuorten suhtautumisessa näkyvät toiminnan pakoiluna. Heidän mukaan osa nuorista ei ole tietoisia ryhmän toimintatavoista ja tämän vuoksi hakeutuvat muualle. Valtaosa ennakkoluuloista koetaan kohdistuvan päivystäjien suhtautumisesta päihteisiin. Toimintaa pakoilevat nuoret nähdään pelkäävän päivystäjien takavarikoivan alaikäisen hallussa olevat päihteet ja raportoivan siitä viranomaisille.

Katupäivystyksen on havaittu aiheuttavan ennakkoluuloja myös toiminnan ulkopuolella olevissa vanhemmissa. Haastattelussa olleet vapaaehtoiset Kyylät kertoivat, että toiminnan markkinointitilaisuuksissa osallistujamäärä on ollut runsas, mutta itse katupäivystysryhmään osallistuminen on ollut vähäinen. Nuoria haastatellessa heistä valtaosa piti toimintaa tärkeänä ja tarpeellisena, mutta eivät olleet innokkaita omien vanhempien osallistumisesta. Nuorten asennoituminen vanhempien osallistumiseen

voi olla yhtenä merkittävä syynä miksi toiminnassa ei ole enempää vanhempia. Vanhemmat voivat tämän vuoksi kokea olevan kiusallista mennä nuorten reviiirille. On sanomattakin selvää, että toiminta ei välttämättä kaikille sovi sen sosiaalisen luonteensa vuoksi.

8.2. Katupäivystyksen yhteisöllinen vaikutus ja tehokkuus

Haastattelujen perusteella toiminnalla on vaikutuksia yhteisöön. Suurimmat vaikutukset ovat ennakkoluuloihin liittyvää epäluuloa toimintaa kohtaan. Ennakkoluulojen vuoksi toiminta vaikuttaa joidenkin nuorten vapaa-ajanviettopaikkojen valintaan. Nuoret saattavat vältellä tai tuntee olonsa epämukavaksi katupäivystäjien läsnäollessa. Ennakkoluuloja ruokkivat myös yhteisön pieni koko, jossa vapaaehtoiset vanhemmat tuntevat suuren osan nuorisosta. Ennakkoluulot liittyvät pääasiallisesti katupartio-laisten suhtautumiseen päihteisiin ja siihen että tavoittaako nuorten tekemiset omien vanhempien tai poliisin korvat.

Katupäivystystoiminnassa suoranaudessa vuorovaikutuksessa ovat nuorten ja vapaaehtoisten yhteisöt. Yhteisön pienestä koosta todettiin olevan enemmän hyötyä kuin haittaa. Vanhemmat näkivät katupäivystystoiminnan olevan tehokkaampaa kun päivistävä vanhempi tuntee nuorison jäseniä. Heidän mielestä se toimii rauhoittavana tekijänä, joka helpottaa kommunikointia ja parantaa nuorten käyttäytymistä Kyylä kohtaan. Nuoret olivat vanhempien kanssa yhtä mieltä siitä, että tutulla ihmisellä on enemmän vaikutusvaltaa.

Oman vanhemman osallistuminen katupäivystykseen herätti nuorten keskuudessa ristiriitaisia mielipiteitä. Noin puolet nuorista suhtautui siihen kielteisesti. He perustelivat sitä sillä, että se vaikuttaa heidän tai kavereidensa vapaa-ajanviettopaikkoihin. He pelkäsivät nolatuksi tulemista kavereidensa silmissä, eivätkä tämän vuoksi haluaisi hakeutua alueille, missä nuorisovalvontaa harjoitetaan. Nuoret joille vanhempien osallistuminen oli yhdentekevää, perustelivat oman kantansa siten, että he eivät valvonnan alaisilla paikoilla vapaa-aikaansa viettäneet tai heidän vapaa-aikaansa ei liittynyt päihteiden käyttöä.

Pieni yhteisö helpottaa toiminnan organisointia. Alavuden kokoisessa kaupungissa nuoria sekä heidän vapaa-ajanviettopaikkoja on vähän, joten valvonta on helpompaa eikä vaadi suurta kapasiteettia. Pieni yhteisö katupäivystäjien osalta toimii ryhmää tiivistävänä tekijänä. Toiminnassa mukana olevat vapaaehtoiset tuntevat toisensa ja heidän arvomaailmansa on samankaltainen, mikä tekee ryhmän toiminnasta yhtenäisempää.

Päivystäjien mielestä Suuremmassa kaupungissa toiminnan tulee olla paremmin organisoitua ja yksinkertaisesti se vaatisi enemmän vapaaehtoisia. Suuremmassa mitakaavassa päivystyksen toteuttaminen pelkästään kansalaistoimintalähtöisesti vaatii vapaaehtoisilta suuren työpanoksen.

8.3. ABC ja katupäivystys

Alavutelaiset nuoret jakautuvat kaveriporukoiden mukaan eri vapaa-ajanviettoalueille. Nuorten vapaa-ajassa sosiaaliset verkostot vaikuttavat siihen, mitä palveluja käytetään. Esimerkiksi aktiivisesti harrastavat nuoret käyttävät vähän muita palveluita. (Salasuo 2006, 70.) Tietyt tilat houkuttelevat tietynlaisia nuoria puoleensa. Esimerkiksi valtaosa nuorisotiloilla käyvistä nuorista, kertoivat heidän olevan aktiivisia harrastajia. He perustelivat ABC:llä vietettävän vapaa-ajan turhaksi istumiseksi, johon heillä ei ollut aikaa. Ne jotka kävivät ABC:llä, kertoivat hakeutuvansa sinne, koska heillä ei ollut muuta tekemistä. Yhteenvetona voidaan sanoa, että tietyille ajanviettopaikoille kerääntyy samankaltaisia nuoria.

Nuorisolla on tarve etsiä sellaisia toimintaympäristöjä, joissa on mahdollisuus koontua ja harrastaa vapaata kanssakäymistä ilman aikuisen tai viranomaisen rajoitettavaa kontrollia. Otollisiksi kokoontumispaikoiksi ovat muodostuneet erilaiset liikekeskukset ja eritoten ABC- liikennemyymälät, joista on koostunut oma kulttuurinen toimintaympäristö nuorten vapaa-ajan vietoille. (Nikoskinen, 2011, 5.) Nämä nuoret jotka viettävät vapaa-aikaansa ABC:llä ovat tietoisesti hakeutuneet sinne. Nuorisotilalla käyvät nuoret kertoivat, että näistä nuorista valtaosa ei käytä nuorisotilan palveluja. ABC:lle hakeutumisen syynä voi olla esimerkiksi halu viettää valvomatonta vapaa-aikaa tai esimerkiksi nuorisotila nähdään liian ahtaana tilana, jossa on vakiokasvojen muodostama tiivis yhteisö nostaa kynnyksen tilalle menemiselle.

Katupäivystystoiminnan perustaminen nojautui pääasiassa nuorten vapaa-ajan vietosta ABC:llä aiheutuneista liveilmiöistä. Haastateltavat nuoret olivat tietoisia asiasta ja painottivat että ko. liveilmiöitä aiheuttavat nuoret ovat pieni joukko, joka on pienentynyt liikenneaseman avaamisesta. Kyylien mielestä ABC:n lähiympäristö tulee säilyttää yhtenä valvottavista kohteista, koska nuoria alueella liikkuu. Osa heistä kuitenkin piti liikenneaseman (sisä)tilojen valvomista hankalana, sillä vanhemmat joutuvat tulemaan lähemmäksi nuoria kuin muissa vapaa-ajanviettopaikoissa. Vapaaehtoisten kokemusten perusteella suoranaista valvontaa ABC-ympäristössä ei ole paljoa toteutettu, muuta kuin ns. ”tukikohtamuodossa”. ABC on toiminut käytännön päivystyksessä tilana, josta partiot ovat jalkaantuneet muille paikoille tai käyneet välillä juomassa kahvit ja tarkistamassa tilanteen. Vanhempien ja nuorten haastattelussa kuitenkin huokui yhteinen näkökulma siitä, että ABC:llä tapahtuva valvonta ei ehkä ole niin yksinkertaista. Siihen vaikuttavat niin vapaaehtoisten vuorovaikutustaidot kuin nuorten tiiviin yhteisön avoimuus toimintaa kohtaan.

8.4. Katupäivystyksen motivaatioperusta

Katupäivystystoiminta täyttää kansalaistoiminnan kriteerit kuten myös sille ominaisen motivaatioperustan. Suomalaisen kansalaistoiminnan yleisimpiä motivoivina tekijöitä ovat mm. kiinnostus, halu auttaa, opetuksellisuus ja sen sosiaalinen luonne (ks. luku 5.1). Kansalaistoiminta vaatii arvopohjan, jotta pitkäjänteisen toiminnan ylläpitäminen on mahdollista. Arvot määrittävät mikä on toiminnan perimmäinen tarkoitus ja mihin tavoitteisiin toiminnalla pyritään. (Harju 2003, 172.) Katupäivystystoiminnan perimmäisenä tarkoituksena on kohdata nuoria vapaa-ajalla, jonka tavoitteet ovat kasvatukselliset ja ennaltaehkäisevät.

Nuoret ja heidän vapaa-ajan vietosta aiheutuvat lieveilmiöt herättävät mielenkiinnon eri kasvatustahoilta. Vapaaehtoistoiminnalla suoritettava katupäivystysryhmä on houkutellut kasvattajia mukaan valvomaan nuorten vapaa-aikaa. Ryhmän jäsenillä kaikilla on kohderyhmän ikäisiä lapsia. Elämäntilanne luo suoran kytköksen nuoriin ja on täten vastaajien mukaan oleellinen elementti toimintaan osallistumiseen vaadittavista motivaatiotekijöistä. Kiinnostus nuorten vapaa-aikaan lähtee omien lasten kaut-

ta, jonka taustalla on halu tietää miten nuoret vapaa-ajalla käyttäytyvät. Vastaajien mukaan kiinnostus toimintaan osallistumista kohtaan lähtee omasta aktiivisuudesta. Haastateltavilla oli kaikilla ennestään kokemuksia vapaaehtoistyöstä, mitä he pitivät merkittävä tekijänä.

Valtaosa vanhemmista näki katupäivystyksen yhteisvastuullisena toimintana, jossa toimitaan nuorten hyväksi ja näin ollen ollaan nuorten vapaa-ajassa mukana luomassa turvaa ja tunnetta, että heistä välitetään. Näin ollen halu auttaa muodostaa toiminnalle sisällön, joka toimii kannustimena mukana pysymiseen (Harju 2003, 40). Vanhemmat kokevat heidän harjoittaman toiminnan edistävän nuorten hyvinvointia, joka kasvattaa heidän tunnetta toiminnan tarpeelle. Nuorten mielipiteet tukivat tätä näkökulmaa, koska nuoret näkivät, että toiminta on nuorten parhaaksi ja sillä on ennaltaehkäiseviä vaikutuksia vapaa-ajan lieveilmiöissä ja ylilyönneissä. Kyylien haastatteluaineistosta on havaittavissa, että he eivät toiminnassaan pyri vahtimaan pelkästään omien lastensa liikkeitä. Heidän mielipiteistä on nähtävissä, että nämä vanhemmat joiden lapsia joudutaan eniten vahtimaan eivät ole toiminnassa mukana. Tämä antaa sijaa myös ajatukselle vaikuttaako kasvattajan suhde omaan nuoreen mielenkiintoon toimintaa kohtaan.

8.5. Yhteenveto (SWOT-analyysi)

Haastatteluaineiston perusteella voidaan katupäivystysryhmän toiminnalla tehdä nelikenttäanalyysi, joista yleisimmin käytetystä menetelmästä voidaan käyttää nimitystä SWOT-analyysi. SWOT tulee englanninkielen sanoista strengths, weakness, opportunities ja threats. Analyysin tarkoituksena on selvittää katupäivystystoiminnan vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet, sekä uhat.

Päivystystoiminnan vahvuudet ovat aineistossa selkeästi havaittavissa. Toiminta sisältää kasvattajille motivoivia elementtejä, joka kiinnostus nuorten vapaa-ajan vietoista sekä haluna vaikuttaa yhteiskunnallisesti olemalla läsnä nuorten keskuudessa. Aineiston perusteella yhteisön suhtautuminen toimintaan on myönteinen ja sille nähdään tarvetta tulevaisuudessakin. Toiminnassa on mukana aktiivisia vanhempia toiminnalle merkittävilta ammattialoilta, joka voidaan nähdä yhtenä vahvuutena toiminnan ylläpitämisessä. Alavuden mittakaavassa toiminnan merkittävin vahvuus on jä-

senien keskinäinen tunteminen. Yhteisön pienuus nähtiin tehostavan toimintaa ja helpottavan nuorten ja vanhempien välistä vuorovaikutusta.

Toiminnan heikkoutena nähdään toiminta- alueen suuruus suhteutettuna ryhmän koon. Vuoden 2013 alusta Alavuden kanssa kuntaliitoksen solminut Töysä laajensi toiminta-alueetta. Haasteena on toiminnan levittäminen Töysän alueella, koska Katupäivystystoiminnasta ei siellä ole ollut ennestään kokemuksia. Tämän vuoksi ennakkoluulot niin nuorten kuin vanhempien suhteen ovat suuremmat. Vapaaehtoiset vertasivat Kyyliä entiseen Peräänkatsojaryhmään, merkittävänä erona oli selkeän toiminta-alueen puuttuminen, mikä Peräänkatsojilla oli. Hyvänä puolena on se, että valvonta kaupungin alueen vapaa-ajanviettopaikoilla on kokonaisvaltaisempaa, mutta se nähdään myös hankaloittavana tekijänä toiminnan säännöllisyyttä ja käytännön toteutusta suunniteltaessa.

Suurimpana uhkana toiminnalle nähdään uusien jäsenten rekrytoimisen hankaluus. Hankalimpana kuten kansalaistoiminnalla yleensä on uusien jäsenien rekrytointi. Katupäivystys on elämäntilanteeseen sidoksissa, joten kiinnostus toimintaan häviää lasten vartuttua ulos kohderyhmästä. Tämän vuoksi uusien sukupolvien vanhempien jatkuva rekrytointi on tarpeellista. Rekrytoinnin haasteena nähdään nuorten ennakkoluulojen vaikuttaminen vanhempiin, joka voi vaikuttaa tulevaisuudessa aktiivisten osallistujien puuttumiseen. Markkinoinnin osalta on nähtävissä kiinnostusta aihetta kohtaa, mutta kynnys toimintaan osallistumiseen koetaan suurena. Ryhmän pienen koon vuoksi toiminta on haavoittuvampaa ja kuormittaa vapaaehtoisia mukana olevia. Tulevaisuudessa Katupäivystys tulee tarvitsemaan aktiivisen organisaattorin. Nuorisosihteerin näkemyksenä olisi saada toiminta autonomiseksi vapaaehtoisten pyörittämäksi toiminnaksi. Haasteena on vain löytää aktiivinen ryhmä, joka ottaa toiminnan organisoinnin harteilleen. Hyvänä puolena siinä on se että toiminta ei olisi riippuvainen esim. kaupungin työntekijöiden resursseista.

Toiminnan mahdollisuudet toimintaan nähdään monipuolisena. Tulevaisuudessa Katupäivystyksen mahdollisuudet nähdään kehittyvän moniammatilliseksi yhteistyöksi, jossa esimerkiksi käytettäisiin poliisin havaintoja valvonnan tarpeesta. Ryhmän kasvaessa toiminta voitaisiin muodostaa enemmän täsmälliseksi, jossa yhteistyötahojen

havainnointi mahdollistaisi lyhytkestoisempien partiointikeikkojen toteuttamisen tarvittavalla alueella.

9. Tutkimuksen onnistuminen

Tässä luvussa pohdin tutkimuksen onnistumista sekä sen tutkimusprosessia. Luvun tarkoituksena on pohtia, mitkä asiat koin hankalina tutkimusprosessissa, sekä miten tutkimus on kehittänyt omaa ammatillista osaamistani.

Kansalaislähtöisen nuorisovalvonnan menetelmän ja sen vaikutusten tutkiminen on ollut mielenkiintoinen ja opettavainen kokemus. Tutkimusta tehtäessä olen päässyt tutustumaan millaisella keinoilla kansalaistoimintaa voidaan hyödyntää nuorten vapaa-ajan valvonnassa, sekä millainen on alavutelaisten nuorten suhtautuminen käytettyyn menetelmään. Uutena ja mielenkiintoisena aiheena oli menetelmän soveltuvuuden tutkiminen nuorten ABC-oleilemisesta aiheutuvien lieveilmiöiden hallintaan. Julkisen sektorin palveluntäydentäjänä kansalaistoiminnan rooli tulee olemaan tulevaisuudessa yhä merkittävämmässä roolissa. Kansalaistoiminta tarjoaa paljon uusia mahdollisuuksia ja toimintakenttiä, jossa esim. nuorisotyötä voidaan harjoittaa. Katupäivystys Alavudella on avannut uuden toimintaympäristön nuorisovalvonnalle, joka kiinnostaa sen ajankohtaisuuden vuoksi. Ajankohtaisena tutkimusaiheena ovat olleet nuorten vapaa-ajanvietosta ABC:llä aiheutuneet lieveilmiöt, joiden hallintaan on eri tahoilta haettu ratkaisuja. Katupäivystysryhmän toiminta ABC-ympäristössä soveltaa yhtä keinoa joka on kaikille tahoille maksutonta vapaa-ajalla suoritettavaa toimintaa. Tämän tutkiminen tuo opinnäytetyölleni ajankohtaisuuden, joka tarjoaa omalle ammattialalle kehittäviä ideoita. Uusien menetelmien tutkiminen on tärkeää, jotta niitä voitaisiin jatkossa kehittää.

Opinnäytetyöni on laadullinen tutkimus Alavutelaisesta katupäivystysryhmästä. Opinnäytetyössäni tutkin katupäivystysryhmää vapaaehtoisten sekä nuorten näkökulmista. Tutkimuskohteena ovat toiminnan yhteisölliset vaikutukset, yleiset näkökulmat toimintaa kohtaan sekä katupäivystyksen osallistuvien motivaatioperustat. Tutkimuksen toteuttaminen oli haastavaa, sillä nuorisovalvontaan liittyvää tutkimusmateriaalia oli hankala löytää, eikä sen käytännön toimintaa ABC-ympäristössä ole tutkittu. Tut-

kimusaineisto koostui nuorten ja vanhempien teemahaastatteluista. Aineiston kerääminen osoittautui hankalaksi, sillä kokemusta haastattelun pitämisestä olivat niukat. Nuorten haastattelun koin tutkimuksessani haasteellisimmaksi. Pelkästään kohdeyhmän löytäminen jolla oli käytännön kokemusta katupäivystysryhmän toiminnasta, oli hankalaa. Yläasteikäisiä nuoria haastatellessa kattavan aineiston saanti oli vaikeaa, sillä nuorilla ei ole niin valmiita vastauksia mitä aikuisilla tiedonantajilla. Tutkimuksen jälkeen jäi harmittamaan nuorten vastaajien samankaltaisuus sillä ABC-nuorien edustus jäi aineistossa niukaksi. Jälkeenpäin mietittynä haastattelupaikkana nuorisotila ei ollut paras mahdollinen. Nuorisotila itsessään karsi haastattelusta pois ne nuoret jotka eivät tilan palveluita käytä. Aineistoa kerätessä nuoret toivat ilmi, että ne nuoret jotka aktiivisesti ABC:llä vapaa-aikaansa viettävät eivät nuorisotilalla käyneet. Vapaaehtoisten vanhempien haastattelussa kattavamman aineiston hankinta onnistui ja heidän avulla sain myös yleiskatsausten nuorten suhtautumisesta toimintaa heidän käytännön kokemusten kautta.

Tutkimuksessa pääsin syventymään kansalaislähtöisen nuorisovalvontaan suhtautumiseen sekä siihen vaikuttaviin tekijöihin paikkakunnalla. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa tutkimusportti Kyyliä organisoivalle taholle, jonka käyttötarkoituksena oli havaita toiminnan kohdeyleisön sekä Kyyliissä mukana olevien mielipiteitä toiminnasta. Näkökulmana oli myös vapaaehtoisten motivoivat tekijät, mikä pitää heidän mielenkiinnon toiminnassa pysymiseen. Aineiston avulla sain vastauksen tutkimuskysymyksiini.

Jatkossa tulisi tutkia niitä vanhempia jotka eivät ole katupäivystyksessä mukana. Mielenkiintoinen tutkimuskysymys olisi, mitkä tekijät nostavat toimintaa osallistumisen kynnystä. Alavutelaisten vanhempien keskuudessa on selvää kiinnostusta aiheetta kohtaan, mutta osallistujamäärä on jäänyt siitä huolimatta alhaiseksi.

Lähteet

Nuorten palvelu 2013. ABC kohtaa nuoria. Viitattu 28.11.2013.

<http://www.nuortenpalvelu.fi/ABC%20kohtaa%20nuoria>

Nuorten palvelu 2013. Nuorten Reviirit - koulutus. Katupäivystys –koulutuksen esite. Viitattu 28.11.2013

http://www.nuortenpalvelu.fi/CMS/dokumentit/e11115_1296_katupaivystysesite_03092013.pdf

Nieminen, Juha. 2007. Nuorisokasvatus tieteen kentässä, kasvatuksen teoriassa ja nuorisotyön kehityksenä. Teoksessa: Nivala, Elina & Saastamoinen, Mikko (toim.). Nuorisokasvatuksen teoria – Perusteita ja puheenvuoroja. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy

Harju, Aaro. 2003. Yhteisellä asialla – Kansalaistoiminta ja sen haasteet. Vantaa: Dark Oy

Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta. 2005 Vapaaehtoisuuden anti, arvot ja osallisuus murroksessa. Teoksessa: Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) Vapaaehtoistoiminta – Anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy

Yeung, Anne Birgitta. 2005 Vapaaehtoistoiminnan timantti - Miten mallintaa motivaa-tiota. Teoksessa: Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) Vapaaehtoistoiminta – Anti, arvot ja osallisuus. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy

Tuomi, Janne & Sarajärvi, Anneli. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula. 2008. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan kirjapaino Oy

Metsämuuronen, Jari (toim.). 2006. Laadullisen tutkimuksen käsikirja. 1. laitos. 1. painos. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Syrjälä, Leena, Ahonen, Sirkka, Syrjäläinen, Eija & Saari, Seppo. 1996. Laadullisen tutkimuksen työtapoja. Rauma: Kirjapaino Oy West Point

Nikoskinen, Elina. 2011. Nuorten ABC-hengailu ilmiönä, tulkintoina ja toimenpiteinä ABC-liikennemyymälät ja nuoret – tutkimushankkeen loppuraportti. Humanistinen ammattikorkeakoulu – HUMAK

Salasuo, Mikko. 2006. Atomisoitunut sukupolvi Pääkaupunkiseudun nuorisokulttuurinen maisema ja nuorisotyön haasteita 2000-luvun alussa. Helsinki: Yliopistopaino

10. Liitteet

Liite 1 (Nuorten haastattelurunko)

Liite 2 (Vanhempien haastattelurunko)

Haastattelurunko NUORET:

Itsensä esitteleminen:

Ikä?

Asuinpaikka?

Vapaa-aika:

Miten vietät vapaa-aikaasi?

- onko sinulla harrastuksia?
- vietätkö itsenäisesti vai kavereiden kanssa?

Mitä teet vapaa-ajallasi (*harrastusten ulkopuolella*)?

- missä kokoonnutte? (*tarkentava, jos ABC ei ole ilmennyt*)
- eroavatko vapaa-ajan viettotapasi/ paikkasi arkisin ja viikonloppuisin?

Millä ”kokoonpanolla” vietätte vapaa-aikaa?

- onko sama porukka kuin koulussa/ harrastuksissa, vai sekalainen? (*kysymys ABC-kaveriporukoista, mikäli ilmennyt*)

Mitä mieltä olet nuorten ajan vietosta ABC:llä? (*muotoilu eri, mikäli ABC ilmennyt keskustelussa*)

Katupartiointi:

Oletko kuullut Kyylistä? (*Lyhyt selostus tarvittaessa*)

Onko sinun/ kaverisi vanhempasi mukana toiminnassa

- miten suhtautuisit, jos vanhempasi haluaisivat osallistua toimintaan? (*mikäli eivät ole mukana*)
- Vaikuttaako se sinun vapaa-ajan viettoosi? (*muotoilu eri mikäli vanhempi ei ole mukana*)
- jos vanhempasi olisi mukana toiminnassa uskoisitko sen vaikuttavan vapaa-ajan viettotapoihin/ paikkoihin?
- Miten se vaikuttaisi perheen sisällä?

Miksi Kyyläät on perustettu, oma mielipide?

- onko hyvä vai huono? – *lyhyt perustelu*

Vapaa-ajan valvonta:

Uskotko vanhempien valvonnan olevan tehokkaampaa kuin viranomaisten?

(*vartija, poliisi, sos.tt*) – *lyhyt perustelu*

Haastattelurunko VANHEMMAT:

Millaista toiminta on ollut sinulla ja kuinka jatkossa?

onko omat lapset ABC:llä?

Henkilökohtainen näkökulma:

Mikä sai sinut osallistumaan mukaan toimintaan? (*Elämäntilanne arvomaailma yms..*)

Vaikuttiko osallistumiseen muiden vanhempien osallistuminen? (*Sos suhteet, tuttavat ja yhteisö*)

Millainen suhde teillä on nuoriin? (*Onko omia lapsia ja ovatko kohdeikäisiä?*)

→ vastustivatko perheenjäsenet osallistumistasi

→ millä lailla toimintaan osallistuminen on vaikuttanut perheen sisällä?

Vaikuttaako oma elämäntilanne toimintaan osallistumiseen? (*haihtuisiko mielenkiinto esim. kun oma lapsi ns. kasvaa ulos kohderyhmästä*)

Tilanteiden kertominen:

Kuinka partiointi toimii käytännössä?

Millä lailla nuoret suhtautuvat toimintaan?

Miten vanhemmat ja nuoret kommunikoivat keskenään?

Millaista vanhempien välinen kommunikointi on? (*toiminnan aikana ja sen ulkopuolella*)

Millainen perehdyttäminen/ koulutus toimintaan ja miten se on vaikuttanut?

→ oppiko onko ollut mukana

→ on ollut hyötyä antoiko eväitä toimintaa?

Partiointi:

Miksi katupartiointia tehdään? (*Oma ja yleinen tarkoitus*)

Miten yhteisön koko vaikuttaa toiminnan tehokkuuteen?

→ toimisiko samalla lailla isommassa kaupungissa esim. Seinäjoki?

Miten uskot katupartioinnin vaikuttavan nuorten vapaa-ajan viettoon tai vietto-paikkoihin?

Miten uskot toiminnan jatkuvan?

millaisi parannuksia

→ enemmän perehdytystä?

→ uudelleen organisointi?